

UNG I MORA

Rapport om LUPP-undersökningen i Mora kommun år 2006

Sammanfattning av Sonja Persson
Mora kommun
December 2007

Innehållsförteckning

Förord	2
Kön, familj och boende	3
Fritid	4
Internationella erfarenhet	7
Skola	8
Skolk	10
Politik – Inflytande – Samhälle	16
Trygghet	19
Hälsa	22
Droger	23
Orättvis behandling	27
Arbete	29
Framtid	30
Öppna frågor	34

Lite om rapporten

Under 2006 erbjöd man samtliga 1197 gymnasieelever och 958 högstadieelever, att på lektionstid svara på Luppenkäten. Av gymnasieeleverna var det 49 % dvs. 592 elever och av högstadieeleverna var det 83 % dvs. 794 elever som svarade på enkäten. Frågorna handlade om familj, fritid, internationella erfarenheter, skola, politik, trygghet, hälsa, arbete och framtid. Möjlighet till egna kommentarer fanns.

Skolk och droganvändning var frågor som särskilt undersöktes i denna rapport.

Om inte annat anges menas med de ofta förekommande ord i rapporten följande:

Ungdomar = gymnasieelev eller högstadieelev i Mora kommun

Gymnasieelev= gymnasieelev i Mora kommun

Högstadieelev= högstadieelev i Mora kommun

Sveriges ungdomar= gymnasieelever och högstadieelever från samtliga kommunen som ingick i undersökningen.

Många gånger redovisas svar separat för högstadieelever och för gymnasieelever. Om det finns betydande skillnader bland killar och tjejer kan dessa också redovisas, som kommentar.

I vissa frågor redovisas statistikmättet gamma. Ju högre positiv eller ju mer negativt värde, desto större är sambandet. Värde över 0,30 är starkt samband. Värde mellan -0,13 och 0,13 tyder på obetydligt samband.

Förord

I Mora kommun har arbetet med ungas delaktighet och inflytande utvecklats i en mycket positiv riktning. Förtroendevalda och tjänstemän tar frågorna på allvar och söker kunskap om hur ungas situation i samhället ser ut. Det har också vuxit fram ett arbetsklimat och en vilja till samverkan mellan unga och vuxna.

Ett viktigt verktyg i arbetet är LUPP-enkäten som nu genomförts för andra gången. Våren 2004 var det första tillfället. Ambitionen är att undersökningen ska genomföras vart tredje år. Ett annat verktyg är en årlig Demokratidag som genomförs för elever i åldern 9-19 år. Resultaten från den dagen diskuteras sedan under ett antal uppföljningsmöten, "Hearings", där ungdomar och politiker tillsammans ser över vad som kan och bör göras.

Att ungdomars situation i Mora är en politiskt prioriterad fråga är det beslut som togs av kommunfullmäktige i september 2007 ett tydligt bevis på. Kortfattat innebär det att:

- Mora Ungdomsråd (MUR) och kommunstyrelsen inbjuder gemensamt till framtida demokratidagar.
- De berörda nämnderna får i uppdrag att gå igenom liggande LUPP och till kommunstyrelsen lämna synpunkter från respektive nämnd hur man ser på dessa frågor och vad som kan och bör göras inom nämndens ansvarsområde.
- När dessa uppgifter lämnats till kommunstyrelsen och sammanställts bjuds MUR in till kommunstyrelsen för en diskussion.

Med hjälp av de tre dokument som beskrivits här ovan, (*Demokratidag, LUPP, politiskt beslut*) finns en stabil plattform att jobba vidare från, att utveckla inflytandet och delaktigheten för våra barn och ungdomar. Det är viktigt att alla nämnder och förvaltningar känner ansvar för, och har ett äkta intresse av att vara med i processen. Glädjande nog kan jag säga att så är fallet. Tack vare det goda samarbetsklimat som råder i kommunen har jag stora förhoppningar om att ungdomsdemokratin kan fortsätta utvecklas till nytta för alla medborgare.

LUPP-undersökningen i Mora har även gett upphov till tre akademiska uppsatser som man kan ta del av på kommunens hemsida www.mora.se:

Anna Ahldén, Mitthögskolan, *"Trygghet och hälsobeteenden hos ungdomar i Mora kommun"*

Kalle Forsell, Umeå universitet, *"Kartläggning av livsstil, hälsa, fritid och framtid utifrån aspekter som datorspelande, sociala nätverk, kön och kommutyp"*.

Arja Crim och Ann-Marie Wångmar, Högskolan Kristianstad, *"Är fritidsaktiviteter relaterat till psykiskt välbefinnande bland ungdomar"?*

Ett stort tack till alla ungdomar som har svarat på frågorna, till de lärare som varit behjälpliga vid genomförandet, Sonja Persson som sammanställt uppgifterna och framför allt till Desirée Gustafsson som lagt ner en enorm arbetsinsats före, under och efter genomförandet.

Mora i december 2007

Åke Nyström
Ungdomssamordnare
Mora kommun

Kön, familj och boende

Sammanfattning:

En typisk elev bor med bägge sina föräldrar i villa, gård eller radhus. Både mamman och pappan arbetar. Mamma har läst på universitet eller högskola, pappa har läst på gymnasiet eller motsvarande. Både eleven och bägge föräldrarna är födda i Sverige.

Frågor och svar:

Kön

Av 1325 ungdomar som svarade var 54 % killar och 46 % tjejer, fördelade på detta sätt.

- 343 killar på högstadiet
- 359 tjejer på högstadiet
- 339 killar på gymnasiet
- 244 tjejer på gymnasiet.

Boende

- Omkring 60 % av eleverna bor med bägge sina föräldrar.
- 63 % av högstadieelever bor med bägge föräldrarna år 2006, vilket är färre än de 68 % av högstadieelever som år 2004 bodde med bägge sina föräldrar.
- 58 % av gymnasieelever bor med bägge föräldrarna, vilket är fler än de 54 % som år 2004 bodde med bägge sina föräldrar.

Av grundskoleeleverna är det 88 % och av gymnasieelever är det 76 % som bor i villa gård eller radhus. Den skillnaden beror till en del av att en del av gymnasieelever bor i studentrum eller som inneboende.

Etnisk bakgrund

Nästan samtliga elever är födda i Sverige, men i och med att kommunen kommer att ta emot flyktingar, kan man räkna med fler utlandsfödda ungdomar och föräldrar i framtiden.

- 97 % av eleverna är födda i Sverige,
- 94 % av mammorna är födda i Sverige
- 94 % av papporna är födda i Sverige.
- 99 % av ungdomarna är svenska medborgare.

Föräldrarnas sysselsättning

Så här svarar eleverna om pappornas sysselsättning

- 88 % arbetar
- 4 % vet inte pappornas sysselsättning
- 3 % sjukskriven
- 3 % pensionerad
- 3 % är övriga svar: arbetslös, annat, studerar, pappaledig

Så här svarar eleverna om mammornas sysselsättning

- 82 % arbetar
- 4 % sjukskriven
- 4 % studerar
- 4 % arbetslös
- 7 % är övriga svar: annat, vet inte, mammaledig, pensionerad

Föräldrarnas utbildning

Tabellen nedan gäller för gymnasieelever.

föräldrarnas högsta avslutade utbildning	pappa	mamma
gick inte ut grundskolan	2 %	1 %
grundskola eller motsvarande	10 %	3 %
gymnasieskola eller motsvarande	24 %	23 %
yrkesutbildning efter gymnasiet	16 %	18 %
universitet eller högskola	19 %	28 %
vet inte	29 %	27 %

Fritid

Sammanfattning:

De flesta elever anser att det finns mycket att göra på fritiden. De flesta elever anser även att de har lagom mycket fritid. De elever, som dock oftast anser att de har för lite fritid, är de elever som anser att det finns lite att göra på fritiden.

Eleverna träffar sina kompisar oftast hos varandra, utomhus, eller i en idrottshall, sporthall eller annat ställe i samband med idrott.

Hälften av eleverna är aktiva eller har förtroendeuppdrag i en idrottsförening.

Varje vecka gör hälften av eleverna följande aktiviteter: umgås med kompisar, surfar/chattar på Internet, hjälper till hemma med mat/städning/trädgård/tvätt/snöskottning mm, idrottar/motionerar, men ej i klubb eller förening, skriver, läser, Idrottar/motionerar i klubb eller förening, går runt på stan med kompisar, spelar datorspel/TV spel.

Frågor och svar:

”Hur mycket av det du är intresserad finns det att göra på fritiden?”

- 13 % av tjejerna svarar att det finns väldigt mycket att göra.
- 48 % av tjejerna svarar att det finns ganska mycket att göra.
- 31 % av tjejerna svarar att det finns ganska lite att göra.
- 8 % av tjejerna svarar att det finns väldigt lite/ ingenting att göra.

- 24 % av killarna svarar att det finns väldigt mycket att göra.
- 47 % av killarna svarar att det finns ganska mycket att göra.
- 22 % av killarna svarar att det finns ganska lite att göra.
- 7 % av killarna svarar att det finns väldigt lite/ ingenting att göra.

”Hur mycket fritid har du?”

- 8 % Jag känner att jag har så mycket fritid att jag inte vet vad jag ska göra med min tid
- 58 % Jag känner att jag har lagom med fritid och att jag hinner med att göra det jag vill
- 35 % Jag känner att jag har så lite fritid att jag inte vet hur jag ska hinna med det jag vill

De flesta anser att de har lagom mycket fritid. Det intressanta är dock, att de som oftast anser att de har för lite fritid är

- 77 % av tjejerna som anser att det finns lite/ingenting att göra
- 55 % av killarna som anser att det finns lite/ingenting att göra.
- 52 % av tjejerna som anser att det finns ganska lite att göra.

”När du träffar dina kompisar på fritiden var brukar ni då oftast vara?”

	högstadiet		gymnasiet		Samtliga
	killen	tjejen	killen	tjejen	
Hemma hos varandra	79 %	88 %	80 %	89 %	84 %
Utomhus	39 %	29 %	24 %	16 %	28 %
I en idrottshall/sporthall eller på annat ställe i samband med idrott	17 %	21 %	31 %	23 %	23 %
På ett café	1 %	7 %	3 %	19 %	6 %
På ett ungdomens hus, fritidsgård eller liknande	8 %	9 %	3 %	1 %	6 %
På en restaurang, pub, bar eller liknande	1 %	0 %	12 %	5 %	4 %
I en föreningslokal	1 %	1 %	6 %	4 %	3 %
Inte på någon av ovanstående platser	2 %	1 %	2 %	2 %	2 %
Summa	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Det finns positiva Samband mellan *hur mycket kille/tjej* på *högstadiet/gymnasiet* anser att *det finns att göra* samt om de oftast träffar sina kompisar *I en idrottshall/sporthall eller på annat ställe i samband med idrott*

I en idrottshall eller på annat ställe i samband med idrott	Väldigt mycket att göra	ganska mycket att göra	ganska lite att göra	väldigt lite/ingenting att göra	statistik måttet Gamma
högstadiet kille	32 %	13 %	9 %	10 %	Starkt samband 0,47
högstadiet tjej	34 %	22 %	12 %	8 %	Starkt samband 0,38
gymnasiet kille	33 %	37 %	26 %	10 %	Måttligt samband 0,21
gymnasiet tjej	50 %	30 %	14 %	8 %	Starkt samband 0,52

Ju *mindre* en *tjej* på *högstadiet* anser att *det finns att göra*, desto oftare träffar hon sina kompisar: Utomhus (Svagt samband)

utomhus	Väldigt mycket att göra	ganska mycket att göra	ganska lite att göra	väldigt lite/ingenting att göra	statistik måttet Gamma
högstadiet tjej	29 %	24 %	35 %	50 %	Svagt samband -0,198

När det gäller andra ställen där ungdomar träffas kan man inte se signifikanta samband beroende på hur mycket killar /tjejer på högstadiet/gymnasiet anser att de finns att göra samt var de träffar sina kompisar.

”Hur ofta gör du följande saker på din fritid?”

Tabellen nedan visar hur många ungdomar gör följande aktiviteter minst varje vecka.

Varje dag eller varje vecka görs följande aktiviteter	Högstadiet	Gymnasiet	Högstadiet	Gymnasiet
	Killar	Killar	Tjejer	Tjejer
Umgås med kompisar	93 %	92 %	94 %	91 %
Surfar/chattar på Internet	84 %	93 %	86 %	89 %
Hjälper till hemma med mat/städa/trädgård/tvätt/snöskotta mm	75 %	77 %	76 %	80 %
idrottar/motionerar, men ej i klubb eller förening	61 %	66 %	64 %	68 %
Skriver	62 %	46 %	79 %	56 %
Läser	56 %	47 %	76 %	54 %
Idrottar/motionerar i klubb eller förening	52 %	55 %	66 %	50 %
Går runt på stan med kompisar	48 %	44 %	63 %	57 %
Spelar datorspel, TV-spel	85 %	73 %	32 %	20 %
Är ute i naturen	43 %	33 %	40 %	41 %
Deltar i föreningsverksamheten	33 %	34 %	41 %	27 %
Sjunger /spelar instrument/ skapar musik	26 %	12 %	50 %	34 %
Målar syr, annan skapande verksamhet	18 %	10 %	40 %	22 %
åker snowboard/skateboard(under säsongen)	27 %	19 %	19 %	16 %
Går på sport evenemang utan att delta själv	26 %	25 %	17 %	11 %
Går på fest	13 %	19 %	15 %	20 %
Mekar med bilar/motorcyklar//båtar/skotrar/tekniska saker	27 %	18 %	2 %	1 %
Tränar dans/spelar teater	3 %	2 %	23 %	18 %
Går på restaurang, pub, bar eller liknande	11 %	21 %	3 %	8 %
Går på ungdomens hus fritidsgård eller liknande	20 %	4 %	16 %	2 %
Går på café	5 %	9 %	14 %	13 %
Fiskar/jagar	13 %	10 %	3 %	1 %
Spelar rollspel/levande rollspel	10 %	10 %	3 %	2 %
Besöker biblioteket	3 %	5 %	8 %	5 %
Spelar om pengar på Internet	3 %	9 %	0 %	1 %
Går på teater/musikal/dansuppvisning	1 %	1 %	1 %	1 %
Går på museum utställning	1 %	0 %	1 %	1 %
Släktforskar	1 %	0 %	1 %	0 %
Går på konsert	0 %	1 %	0 %	1 %

”Är du just nu medlem i någon/några av följande föreningar?”

Den vanligaste föreningen som både killar och tjejer på både högstadiet och gymnasiet är med i en idrottsförening.

Föreningar där ungdomar är aktiva eller med förtroendeuppdrag	Högstadiet	Gymnasiet	Högstadiet	Gymnasiet	Samtliga svar
	Killar	Killar	Tjejer	Tjejer	
Idrottsförening	49 %	53 %	53 %	43 %	50 %
Kulturförening tex musik/dans/teater	7 %	10 %	20 %	12 %	12 %
Skolförening	7 %	7 %	15 %	7 %	9 %
Hobbyförening tex. Motor/slöjd/hund	6 %	4 %	18 %	8 %	9 %
Supporterklubb	6 %	9 %	2 %	2 %	5 %
Religiös förening/församling	4 %	3 %	7 %	5 %	5 %
Datorförening/spelförening tex Sverok	4 %	10 %	1 %	1 %	4 %
Friluftsförening	3 %	4 %	3 %	4 %	3 %
Politiskt parti/ungdomsförbund	1 %	3 %	2 %	3 %	2 %
Förening/organisation för samhällsfrågor	0 %	2 %	1 %	3 %	1 %
Annan	14 %	11 %	10 %	7 %	11 %

Ungdomar som anser att det finns mycket att göra är oftare med i en idrottsförening än andra ungdomar. Tjejer på högstadiet som anser att det finns mycket att göra är oftare med i en hobbyförening.

Tabellen visar sannolikheten att en högstadie/gymnasie kille/tjej är med i vissa föreningar beroende på hur mycket han /hon tycker att det finns att göra.		Väldigt mycket att göra	Ganska mycket att göra	Ganska lite att göra	Väldigt lite att göra	Samband enligt måttet Gamma
Tjej högstadiet	Hobbyförening	32 %	19 %	12 %	4 %	Starkt 0,42
Tjej högstadiet	Idrottsförening	72 %	54 %	40 %	42 %	Starkt 0,36
Tjej gymnasiet	Idrottsförening	75 %	46 %	38 %	17 %	Starkt 0,34
Kille högstadiet	Idrottsförening	62 %	48 %	39 %	30 %	Starkt 0,31
För övriga föreningar kan man inte se signifikanta eller betydande samband.						

Internationella erfarenheter

Sammanfattning:

En typisk högstadieelev har inte varit utomlands utan sina föräldrar, medan en gymnasieelev har varit utomlands utan föräldern 1-2 gånger. Vanligaste skälet att åka utomlands är att vara på semester. $\frac{3}{4}$ av eleverna har varit på semester de senaste 12 månaderna. Något mer än 40 % har varit på semester i Sverige och något under 40 % har varit på semester utomlands. För att elever skall åka utomlands för att vara volontär, jobba eller som ungdomsutbyte behöver eleven mer pengar.

Frågor och svar:

”Har du under de senaste 12 månaderna gjort någon semesterresa eller nöjesresa som varat minst en vecka?”

	Högstadieelev	Gymnasieelev
Ja, inom Sverige	43 %	42 %
Ja, utomlands	37 %	39 %
Nej	24 %	27 %

”Har du varit utanför Sverige utan sällskap av dina föräldrar?”

	Högstadieelev	Gymnasieelev	Kommentar
Ja, mer än 6 gånger	3 %	5 %	8 % av gymnasiekillar 2 % av gymnasietjejer
Ja, 5-6 gånger	1 %	5 %	
Ja, 3-4 gånger	7 %	11 %	
Ja, 1-2 gånger	28 %	39 %	
Nej, aldrig	62 %	39 %	

”Vilket av följande har du gjort när du varit utomlands?”

	Högstadiееlev	Gymnasieееlev	Kommentar
Varit på semester	66 %	82 %	
Besökt släkt eller vänner	28 %	25 %	22 % av högstadiеkillar 35 % av högstadiेतjejer
Studerat(även språkresa eller kort kurs)	6 %	13 %	10 % av gymnasiekillar 18 % av gymnasietjejer
Varit på ungdomsutbyte	1 %	7 %	
Arbetat	1 %	3 %	
Varit volontär	1 %	1 %	
Annat	-	34 %	38 % av gymnasiekillar 27 % av gymnasietjejer

”Om du inte har arbetat, varit volontär eller varit på ungdomsutbyte utomlands, vad behövs för att du ska gör det?”

	Högstadiееlev	Gymnasieееlev	Kommentar
Jag skulle behöva mer pengar	31 %	47 %	24 % av högstadiеkillar 37 % av högstadiेतjejer 40 % av gymnasiekillar 58 % av gymnasietjejer
Jag skulle behöva mer information om hur jag ska göra för att komma iväg	19 %	32 %	11 % av högstadiеkillar 27 % av högstadiेतjejer
Det spelar ingen roll. Jag är inte intresserad av något av det.	26 %	20 %	38 % av högstadiеkillar 13 % av högstadiेतjejer 27 % av gymnasiekillar 10 % av gymnasietjejer
Att mina föräldrar tillåter det	20 %	14 %	11 % av högstadiеkillar 29 % av högstadiेतjejer
Annat	13 %	17 %	

Skola

Sammanfattning:

I skolan vill elever bestämma, mer än vad de får.

Frågor och svar:

”Här följer några påståenden om skolan. Hur tycker du att det är på din skola?”

Möjliga svar var 'Stämmer mycket bra', 'stämmer ganska bra', 'stämmer varken bra eller dåligt', 'stämmer ganska dåligt' och 'stämmer mycket dåligt'.

Nedan visas hur många elever som anser att olika påståenden 'stämmer mycket bra' eller 'ganska bra'. Parentes visar antalet som svarade 'stämmer mycket dåligt' eller 'ganska dåligt'.

Det är bra stämning på skolan.	73 %
Elev och lärare bemöter varandra med respekt i skolan	59 %
Det finns tillräckligt många ämnen att välja på inom elevens val/individuella valet	50 %

Elevrådet tas på alvar och lyssnas på av personalen i skolan.	41 %	
Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd.	40 %	
Om en elev mobbar en annan elev agerar skolan	39 %	
Om en lärare kränker en elev agerar skolan.....	38 %	
Jag har fått veta vad eleverna skall ha inflytande över i skolan.....	27 %	
Mobbning är ett problem i skolan	20 %	(Dåligt 41 %)
Främlingsfientlighet är ett problem på skolan	15 %	(Dåligt 47 %)
Flickor får bättre möjlighet än pojkar	13 %	(Dåligt 46 %)
Sexuella trakasserier är ett problem på skolan	10 %	(Dåligt 62 %)
Pojkar får bättre möjlighet än flickor	6 %	(Dåligt 53 %)

Om man tittar på könsfördelningen av svaren så är skillnaden tydligast i påståendet 'Flickor får bättre möjlighet än pojkar', där 19 % av killarna, men bara 4% av tjejerna svarar att det 'stämmer mycket bra' eller 'ganska bra'. När det gäller påståendet 'pojkar får bättre möjlighet än flickor' är skillnaderna inte lika markanta 5% av killarna och 8 % av tjejerna anser att påståendet 'stämmer mycket bra' eller 'ganska bra'.

”Vad tycker du om de här sakerna i din skola?”

Även här fanns möjliga svar i 5 steg från 'mycket bra' till 'mycket dåligt'. Nedan redovisas svar 'mycket bra' samt 'ganska bra'.

Skolbiblioteket...	69 %
Möjligheterna att få extra hjälp och stöd om du behöver det.	64 %
Ditt schema	60 %
Skolmiljön.....	59 %
Skolmaten.....	31 %

Tittar man på samtliga övre 5 undersökta saker på skolorna kan man inte säga att en skola uppfattas som bättre än en annan, för medan elever på en skola oftare är nöjda med skolmaten, så är elever på en annan skola oftare nöjda med biblioteket och på en tredje med möjligheten att få extra stöd om det behöver det. Den kompletta bilden blir att skolorna i stort sätt i dessa frågor uppfattas ungefär lika bra.

”Hur mycket vill /får du som elev vara med och bestämma om?”

När det gäller viktiga skolfrågor, visar tabellen nere tydligt, att eleverna vill bestämma mer än de upplever att de får.

Samtliga elever	Väldigt mycket och ganska mycket	
	Vill	Får
Vad du får lära dig	76 %	29 %
Vilka läromedel ni ska ha	62 %	17 %
Hur ni ska arbeta tex grupparbete/projektarbete	79 %	41 %
Skolmiljön inne tex klassrum och uppehållsrum	68 %	25 %
Skolmiljön ute tex Skolgården	53 %	17 %
Reglerna i skolan	58 %	15 %
Läxorna	76 %	20 %
Proven	72 %	21 %
Skolmaten	75 %	9 %
Schemat	74 %	12 %

”Vad tycker du om den information du fått inför valet om gymnasieprogram?”

Svar gäller för högstadieelever.

- Mycket bra eller ganska bra. 31 %
- Varken bra eller dåligt. 13 %
- Ganska dåligt eller mycket dåligt. 8 %
- Har inte fått någon information inför valet om gymnasieprogram. 47 %

Skolk

Sammanfattning:

- Gymnasieelever skolkar mer, än högstadieelever
- Killar och tjejer i landet skolkar lika mycket
- Ungdomar som bor med bägge sina föräldrar skolkar minst.
- Ju oftare en elev skolkar, desto mera troligt är det att eleven tycket att det finns väldigt lite/ingenting att göra på fritiden
- Mobbaren skolkar oftare än den mobbade, som skolkar oftare än de som varken mobbar eller mobbas
- Eleven som skolkar svarar oftare att: de sover dåligt på natten, är trötta under dagarna, känner sig stressade, har svårt att somna, har ont i magen eller har huvudvärk.
- Ju oftare en elev skolkar, desto mer troligt är det att han har provat hasch, rökning, snus och varit berusad.
- Elever som skolkar provar oftare före tonåren hasch, rökning, snus och har varit berusad, än elever som inte skolkar
- Elever som inte får dricka alkohol för sina föräldrar, skolkar mindre, än de elever som får dricka alkohol för sina föräldrar.
- Högstadieelever med funktionsnedsättning skolkar mer än högstadieelever utan funktionsnedsättning. Moras högstadieelever med funktionsnedsättning, skolkar dock mindre än både Moras och landets elever utan funktionsnedsättning.
- Elever som har extra jobb på kvällar och helger skolkar mer än andra elever.

”Brukar du skolka?”

De stora skillnaderna i skolk ligger inte i könet, utan elevernas ålder. Det är vanligare med skolk på gymnasiet än på högstadiet. Gymnasiekillarna i Mora skolkar dock något mindre än gymnasiekillarna i hela landet. 47% av Moras gymnasiekillar svarar 'nej' på frågan om de brukar skolka, jämfört med 41% av gymnasiekillarna i hela landet.

	Högstadiet	Gymnasiet
nej	78%	44%
ja, någon gång per termin	15%	33%
ja, någon gång i månaden	4%	14%
ja, flera gånger i månaden	3%	7%
ja, flera gånger i veckan	1%	2%

Övrigt om skolk: (Gäller för Sveriges elever, visar sig stämma bra även för Moras elever.)

Skolk och boende:

Ungdomar som bor med bägge sina föräldrar skolkar minst. Om man bor ibland hos mamma och ibland hos pappa, så skolkar man inte lika ofta, som om man bor hos bara en förälder. Mest skolkar ungdomar som inte bor hos någon av sina föräldrar.

Den största skillnaden mellan Sveriges och Moras ungdomar finns bland gymnasietjejer som bor med enbart en förälder. I Mora är det enbart 14 % av dessa tjejer som aldrig skolkar, medan det i landet som helhet är 32 % av dessa tjejer som aldrig skolkar.

Tabellen visar hur många Moraelever aldrig skolkar, beroende på boendet

	högstadiet	gymnasiet	Kommentar
Bor med båda mina föräldrar	83 %	49 %	
Bor ibland hos pappa och ibland hos mamma	70 %	39 %	
Bor enbart hos en av mina föräldrar	65 %	24 %	32 % av Moras gymnasiekillar 14 % av Moras gymnasietjejer
Bor inte med någon av mina föräldrar	Få elever bor så	-	32 % av landets högstadieelever.
Bor själv	-	42 %	
Bor med pojkvän /flickvän	-	Få elever bor så	20 % av landets gymnasieelever
Bor med kompisar	-	56 %	41 % av landets gymnasieelever
Inget alternativ stämmer på mitt boende	-	Få elever bor så	38 % av landets gymnasieelever

Skolk och fritid:

Ju oftare en elev skolkar, desto mera troligt är det att han tycker att det finns väldigt lite/ingenting att göra på fritiden. Men både elever som skolkar mycket eller inte alls anser ungefär lika ofta att det finns väldigt mycket att göra på fritiden.

- 4 % av högstadieeleverna som aldrig skolkar, tycker att det finns väldigt lite/ingenting att göra på fritiden. (4 % gäller även för Moras högstadieelever)
- 23 % av högstadieeleverna som skolkar flera gånger i veckan, tycker att det finns väldigt lite/ingenting att göra på fritiden. (Få elever i Mora skolkar flera gånger/vecka)
- 6 % av gymnasieeleverna som aldrig skolkar, tycker att det finns väldigt lite/ingenting att göra på fritiden. (5 % gäller även för Moras högstadieelever)
- 20 % av gymnasieeleverna som skolkar flera gånger i veckan, tycker att det finns väldigt lite/ingenting att göra på fritiden. (Få elever i Mora skolkar flera gånger/vecka)

Skolk och resor:

Det finns inget samband med skolk och att eleven har varit på semester, de senaste 12 månaderna, varken när det gäller utomlands eller i Sverige. För Moras högstadieelever gäller dock, att de som har varit på semester utomlands de senaste 12 månaderna, skolkar inte lika ofta som de elever som inte har varit utomlands.

- 83 % av Moras högstadieelever som har varit utomlands på semester de senaste 12 månaderna skolkar aldrig.
- 74 % av Moras högstadieelever som inte har varit utomlands på semester de senaste 12 månaderna skolkar aldrig.

Fremst för landets högstadieelever, men även för landets gymnasieelever gäller, att de som har varit utomlands utan sällskap av sina föräldrar, skolkar oftare 'flera gånger i veckan' än andra elever. I Mora kan man inte se detta.

MORA

- 6 % av landets gymnasieelever som har varit utomlands utan sina föräldrar, mer än 6 gånger skolkar 'flera gånger i veckan'.
- 3 % av landets gymnasieelever som aldrig har varit utomlands utan sina föräldrar, skolkar 'flera gånger i veckan'.
- 13 % av landets högstadieelever som har varit utomlands utan sina föräldrar, mer än 6 gånger skolkar 'flera gånger i veckan'.
- 2 % av landets högstadieelever som aldrig har varit utomlands utan sina föräldrar, skolkar 'flera gånger i veckan'.

Skolk och mobbing:

Även om både den mobbade och mobbaren skolkar oftare än andra elever, kan man ur texten och tabellerna nedan se, att det är vanligare att det är mobbaren, än den mobbade som skolkar.

Elever som deltar i mobbing eller utfrysning, skolkar oftare än andra elever. Det gäller både för gymnasiet och högstadiet, både i Mora och i landet som helhet. Moras elever som mobbar, brukar dock inte lika ofta som landets mobbare, skolka flera gånger i veckan.

- 1 % av landets högstadieelever, som inte deltog i mobbning eller utfrysning, det senaste halvåret, skolkar flera gånger i veckan.
- 12 % av landets högstadieelever, som deltog i mobbning eller utfrysning, det senaste halvåret, skolkar flera gånger i veckan.
- 2 % av landets gymnasieelever, som inte deltog i mobbing eller utfrysning, det senaste halvåret, skolkar flera gånger i veckan.
- 10 % av landets gymnasieelever, som deltog i mobbning eller utfrysning, det senaste halvåret, skolkar flera gånger i veckan.

	Högstadiet i Mora		Gymnasiet i Mora	
	nej	ja	nej	ja
Har du själv deltagit i mobbning eller utfrysning det senaste halvåret?				
Brukar du skolka? 'Nej'	81 %	47 %	45 %	27 %
'Ja, flera gånger i veckan'	1 %	3 %	2 %	4 %

För hela landet gäller, att elever som är mobbade eller utfrysta, skolkar oftare än andra elever. I Mora är det däremot, så att gymnasieelever som har blivit mobbade eller utfrysta, något oftare svarar att det inte skolkar. Detta beror förmodligen på slumpen och att inte alltför många elever svarar att de blivit mobbade.

- 2 % av landets högstadieelever, som inte har blivit mobbade eller utfrysta, det senaste halvåret, skolkar flera gånger i veckan.
- 7 % av landets högstadieelever, som har blivit mobbade eller utfrysta, det senaste halvåret, skolkar flera gånger i veckan.
- 3 % av landets gymnasieelever, som inte har blivit mobbade eller utfrysta, det senaste halvåret, skolkar flera gånger i veckan.
- 8 % av landets gymnasieelever, som har blivit mobbade eller utfrysta, det senaste halvåret, skolkar flera gånger i veckan.

	Högstadiet i Mora		Gymnasiet i Mora	
	nej	ja	nej	ja
Har du blivit mobbad eller utfryst det senaste halvåret?				
Brukar du skolka? 'Nej'	79 %	68 %	43 %	47 %
Brukar du skolka? 'Ja, flera gånger i veckan'	1 %	3 %	2 %	3 %

Skolk och hälsa:

Man kan se att elever skolkar oftare, om de oftare sover dåligt på natten, är trötta under dagarna, känner sig stressade, har svårt att somna, har ont i magen eller har huvudvärk. Skillnaderna är tydliga. Detta gäller både för högstadiet och gymnasiet, både för landet som helhet och för Moras ungdomar.

Tabellerna nedan visar hur stor andel av eleverna som inte skolkar, eller skolkar flera gånger i veckan, beroende på hur ofta de har olika hälsoproblem.

”Hur ofta har du haft följande besvär, under det senaste halvåret?” och ”Brukar du skolka?” var frågorna. Alternativ för första frågan var ’varje dag’, ’flera gånger i veckan’, ’en gång i veckan’, ’någon gång i månaden’ och ’mer sällan eller aldrig’.

	Sovit dåligt på natten			
Alla kommuner:	Högstadiet		Gymnasiet	
Brukar du skolka?	Varje dag	Sällan eller aldrig	Varje dag	Sällan eller aldrig
nej	49 %	84 %	28 %	54 %
Ja, flera gånger i veckan	14 %	1 %	9 %	2 %
Mora kommun:	Högstadiet		Gymnasiet	
Brukar du skolka?	Varje dag	Sällan eller aldrig	Varje dag	Sällan eller aldrig
nej	48 %	87 %	38 %	56 %
Ja, flera gånger i veckan	4 %	0 %	14 %	1 %

	Trött under dagarna			
Alla kommuner:	Högstadiet		Gymnasiet	
Brukar du skolka?	Varje dag	Sällan eller aldrig	Varje dag	Sällan eller aldrig
nej	59 %	86 %	30 %	64 %
Ja, flera gånger i veckan	7 %	4 % *	6 %	4 % **
Mora kommun:	Högstadiet		Gymnasiet	
Brukar du skolka?	Varje dag	Sällan eller aldrig	Varje dag	Sällan eller aldrig
nej	56 %	94 %	36 %	75 %
Ja, flera gånger i veckan	3 %	0 %	6 %	0 %
Kommentar:	* 1 % av landets högstadieungdomar, som är trötta under dagarna flera gånger i veckan, tom någon gång i månaden skolkar flera gånger i veckan. ** 1-2 % av landets gymnasieungdomar, som är trötta under dagarna flera gånger i veckan, tom någon gång i månaden skolkar flera gånger i veckan.			

	Känt sig stressad			
Alla kommuner:	Högstadiet		Gymnasiet	
Brukar du skolka?	Varje dag	Sällan eller aldrig	Varje dag	Sällan eller aldrig
nej	58 %	81 %	32 %	48 %
Ja, flera gånger i veckan	9 %	2 % *	7 %	4 % **
Mora kommun:	Högstadiet		Gymnasiet	
Brukar du skolka?	Varje dag	Sällan eller aldrig	Varje dag	Sällan eller aldrig
nej	58 %	85 %	43 % ***	55 %
Ja, flera gånger i veckan	4 %	0 %	5 %	3 % Not
Kommentar:	* 1 % av landets högstadieungdomar som känner sig stressade någon gång i månaden, skolkar flera gånger i veckan. ** 2 % av landets gymnasieungdomar som har känt sig stressade flera gånger i veckan, tom någon gång i månaden skolkar flera gånger i veckan. *** 30 % av Moras gymnasieelever som känt sig stressade flera gånger i veckan, svarar nej på frågan om de brukar skolka.			

	Svårt att somna			
Alla kommuner:	Högstadiet		Gymnasiet	
Brukar du skolka?	Varje dag	Sällan eller aldrig	Varje dag	Sällan eller aldrig
nej	51 %	82 %	26 %	50 %
Ja, flera gånger i veckan	14 %	1 %	9 %	2 %
Mora kommun:	Högstadiet		Gymnasiet	
Brukar du skolka?	Varje dag	Sällan eller aldrig	Varje dag	Sällan eller aldrig
nej	45 %	85 %	36 %	52 %
Ja, flera gånger i veckan	6 %	1 %	15 %	1 %

	Ont i magen			
Alla kommuner:	Högstadiet		Gymnasiet	
Brukar du skolka?	Varje dag	Sällan eller aldrig	Varje dag	Sällan eller aldrig
nej	43 %	84 %	30 %	48 %
Ja, flera gånger i veckan	27 %	1 %	12 %	3 % *
Mora kommun:	Högstadiet		Gymnasiet	
Brukar du skolka?	Varje dag	Sällan eller aldrig	Varje dag	Sällan eller aldrig
nej	50 %	84 %	50 %	51 %
Ja, flera gånger i veckan	17 %	1 %	8 %	1 %
Kommentar:	2 % av gymnasieelever som har ont i magen, någon gång i månaden, skolkar flera gånger i veckan			

	Huvudvärk			
Alla kommuner:	Högstadiet		Gymnasiet	
Brukar du skolka?	Varje dag	Sällan eller aldrig	Varje dag	Sällan eller aldrig
nej	48 %	84 %	31 %	50 %
Ja, flera gånger i veckan	18 %	2 %	13 %	3 % *
Mora kommun:	Högstadiet		Gymnasiet	
Brukar du skolka?	Varje dag	Sällan eller aldrig	Varje dag	Sällan eller aldrig
nej	52 %	87 %	55 % **	53 %
Ja, flera gånger i veckan	3 %	0 %	5 %	1 %
Kommentar:	* 2 % av landets gymnasieelever, som har huvudvärk en gång i veckan tom någon gång i månaden, skolkar flera gånger i veckan. **Det höga talet kan bero på slumpen och att det finns få elever i Mora som har huvudvärk så ofta.			

Skolk och droger:

Det finns tydliga samband mellan skolk och droger. Ju oftare en elev skolkar, desto mer troligt är det att han har provat hasch, rökning, snus och varit berusad. Dessutom var debuten oftare före tonåren hos elever som skolkar. (Se Droger)

På frågan om de skolkar, brukar, landets killar och tjejer som inte får dricka alkohol för sina föräldrar, oftare svara 'nej', än de killar som får dricka alkohol för sina föräldrar. Det finns ingen skillnad mellan könen i detta avseende, men högstadieelever skolkar mindre än gymnasieelever.

- 58 % av högstadiekillar och 58 % av högstadietjejer, som får dricka alkohol, skolkar inte
- 80 % av högstadiekillar och 80 % av högstadietjejer, som inte får dricka alkohol, skolkar inte.
- 32 % av gymnasiekillar och 31 % av gymnasietjejer som får dricka alkohol, skolkar inte.
- 52 % av gymnasiekillar och 51 % av gymnasietjejer som inte får dricka alkohol, skolkar inte

Det är mindre andel elever som skolkar flera gånger i veckan, bland landets elever som inte får dricka alkohol för sina föräldrar, än bland de elever som får dricka, men här finns det könsskillnader. Det är större andel killar än tjejer, som skolkar flera gånger i veckan.

I Mora får man inte samma könsneutrala bild, vilket förmodligen beror på att sluppen säger sitt, när det inte är lika många som svarar. Moras killar svara oftare än tjejerna 'Nej' på frågan om de skolkar.

Sammanfattningsvis kan man säga att ungdomar skolkar mindre, om de inte får dricka alkohol för sina föräldrar. Ganska många elever 24 %, av landets och även Moras elever, har svarat att de inte vet om de får dricka alkohol för sina föräldrar. När det gäller skolk ligger, de närmare de elever som inte får dricka alkohol för sina föräldrar, än de elever som får dricka.

Andel av de elever som 'får dricka alkohol', som 'inte skolkar' och som 'skolkar flera gånger i veckan'								
Brukar du skolka?	Högstadiet Mora		Gymnasiet Mora		Högstadiet Sverige		Gymnasiet Sverige	
	Kille	Tjej	Kille	Tjej	Kille	Tjej	Kille	Tjej
Nej	52%	46%	34%	24%	58%	58%	32%	31%
Ja, flera gånger i veckan	0%	8%	3%	3%	11%	7%	5%	3%

Andel av de elever som 'inte får dricka alkohol', som 'inte skolkar' och som 'skolkar flera gånger i veckan'								
Brukar du skolka?	Högstadiet Mora		Gymnasiet Mora		Högstadiet Sverige		Gymnasiet Sverige	
	Kille	Tjej	Kille	Tjej	Kille	Tjej	Kille	Tjej
Nej	84%	82%	63%	51%	80%	80%	52%	51%
Ja, flera gånger i veckan	0%	1%	3%	0%	2%	1%	4%	1%

Skolk och funktionsnedsättning:

På högstadiet är det vanligare att elever med funktionsnedsättning 34 %, skolkar minst någon gång per termin än elever utan funktionsnedsättning 23 %. I Mora är det dock bara 13 % av högstadieelever med funktionsnedsättning, som skolkar någon gång per termin.

Skolk och arbete

Både tjejer och killar, både på gymnasiet och på högstadiet, som har extrajobb, skolkar mer än de tjejer och killar som inte har det. Detta gäller både för landet som helhet och för Mora.

Tabellen visar hur stor andel av gymnasieelever som skolkar minst någon gång per termin, beroende på om de har extra jobb på kvällar och helger eller inte			
		jobbar	jobbar ej
Gymnasieelever i Sverige	kille	67 %	57 %
Gymnasieelever i Sverige	tjej	66 %	56 %
Gymnasieelever i Sverige	Både killar och tjejer	66 %	57 %
Gymnasieelever i Mora	kille	62 %	51 %
Gymnasieelever i Mora	tjej	70 %	58 %
Gymnasieelever i Mora	Både killar och tjejer	66 %	54 %

Tabellen visar hur stor andel av högstadieelever som skolkar minst någon gång per termin, beroende på om de har extra jobb eller inte			
		Jobbar	Jobbar ej
Högstadieelever i Sverige	kille	33 %	23 %
Högstadieelever i Sverige	tjej	27 %	23 %
Högstadieelever i Sverige	Både killar och tjejer	30 %	23 %
Högstadieelever i Mora	kille	29 %	23 %
Högstadieelever i Mora	tjej	22 %	21 %
Högstadieelever i Mora	Både killar och tjejer	27 %	22 %

Politik – Inflytande – Samhälle

Sammanfattning:

Mer än hälften av högstadiel elever är inte alls intresserade av politik. Om högstadiel eleven hade bestämt i kommunen skulle den tycka att det är viktigast att satsa på skola, lika lön för män och kvinnor samt sjukvård. ¼ av högstadiel eleverna har skrivit på en namninsamling.

Mer än hälften av gymnasieelever är inte särskilt eller inte alls intresserade av politik. Om gymnasieeleven hade bestämt i kommunen, skulle den tycka att det är viktigast att satsa på arbete åt unga, skola och sjukvård. 41 % av eleverna har skrivit på en namninsamling.

Ungefär lika många ungdomar i kommunen 42 %, som i landet som helhet 39 %, anser att de inte vet hur stora möjligheter de har att föra fram sina åsikter. Det är dock färre högstadie-ungdomar i kommunen 21 %, än i landet 39 % som vill vara med och påverka. Moras gymnasieungdomar vill påverka i lika hög grad, som ungdomar i övriga landet. Mer än hälften av ungdomarna vill inte påverka, eftersom de inte är tillräckligt intresserade. Mer än hälften av eleverna vet inte till vem de vänder sig om det vill påverka något i kommunen.

Mer än 3/5 av eleverna, något fler tjejer än killar, anser att det är viktigt att beslutsfattare och grupper av ungdomar träffas för att diskutera. Det är dock bara en 1/5 av killarna och nästan 1/3 av tjejerna som skulle vilja träffa beslutsfattare.

Tjejer är mer intresserade än killar och gymnasieelever mer än högstadiel elever, av samhällsfrågor. Elever är dock mer intresserade av vad som händer i andra länder och även här är tjejer och gymnasieelever mer intresserade, än killar och högstadiel elever.

77 % av de röstberättigade eleverna valde att rösta.

Frågor och svar:

Hur intresserad är du av politik?"

	Högstadiet	Gymnasiet
Mycket intresserad	2 %	6 %
Ganska intresserad	12 %	21 %
Inte särskilt intresserad	30 %	30 %
Inte alls intresserad	56 %	43 %

"Har du någon gång under senaste året deltagit i någon av följande aktiviteter eller kan du tänka dig att göra det?"

	Högst.	Högstadiet	Gymn.	Gymnasiet	Not
	Det har jag gjort	Har inte, men kan tänka mig att göra.	Det har jag gjort	Har inte, men kan tänka mig att göra.	
Skriva på en namninsamling	25 %	49 %	41 %	47 %	Not 1
Ta kontakt med någon politiker	4 %	29 %	8 %	40 %	***
Skriva insändare	3 %	41 %	7 %	45 %	Not 2
Bära märken/symboler som uttrycker en åsikt	13 %	39 %	15 %	38 %	***
Delta i bojkotter/köpstrejker	2 %	31 %	5 %	39 %	***
Delta i lagliga demonstrationer	5 %	40 %	7 %	45 %	***
Vara medlem i ett politiskt parti	2 %	20 %	4 %	29 %	Not 3
Chatta/debattera politik på Internet	6 %	17 %	9 %	25 %	***
Delta i olagliga demonstrationer/aktioner	2 %	16 %	4 %	22 %	Not 4
Måla politiska slagord på allmän plats	2 %	10 %	3 %	11 %	***
Ockupera byggnader	2 %	10 %	2 %	14 %	Not 5
Skada andras/allmän egendom i protest	2 %	7 %	2 %	11 %	Not 6

*** Skillnader mellan killar och tjejer är mindre än 1,5 %

Not 1 29 % av killarna och 36 % av tjejerna har skrivit på en namnsamling.

Not 2 4 % av killarna och 6 % av tjejerna har skrivit insändare.

Not 3 2 % av killarna och 4 % av tjejerna är medlemmar i ett politisk parti.

Not 4 3 % av killarna och 1 % av tjejerna har deltagit i olagliga demonstrationer/aktioner.

Not 5 3 % av killarna och 1 % av tjejerna har ockuperat byggnader.

Not 6 3 % av killarna och 1 % av tjejerna har skadat andras/allmän egendom i protest.

”Tänk dig att du är politiker och bestämmer i den kommun där du bor. Vad är viktigast att satsa på?”

	Högstadiet	Gymnasiet	Kommentar
Skola	33 %	39 %	
Sjukvård	29 %	36 %	
Skapa arbeten för unga	22 %	43 %	
Lika lön för lika arbete för män och kvinnor	30 %	25 %	16 % av högstadietkillarna 46 % av högstadietjjeerna 12 % av gymnasiekillar 43 % av gymnasietjejer
Idrottsanläggningar	24 %	29 %	31 % av högstadietkillar 17 % av högstadietjejer 40 % av gymnasiekillar 14 % av gymnasietjejer
Bostäder för unga	21 %	27 %	
Arbete mot kriminalitet	22 %	22 %	27 % av högstadietkillar 17 % av högstadietjejer
Arbete mot främlingsfientlighet och rasism	21 %	15 %	
Fritidsaktiviteter	18 %	18 %	22 % av högstadietkillar 13 % av högstadietjejer 22 % av gymnasiekillar 14 % av gymnasietjejer
Ställen där ungdomar kan träffas	18 %	16 %	
Arbete för att minska användandet av alkohol och droger bland unga	21 %	10 %	
Kollektivtrafik tex bussar och tåg	11 %	16 %	
Äldreomsorg	10 %	15 %	8 % av högstadietkillar 12 % av högstadietjejer 12 % av gymnasiekillar 18 % av gymnasietjejer
Ungas psykiska hälsa	11 %	12 %	5 % av högstadietkillar 18 % av högstadietjejer 6 % av gymnasiekillar 21 % av gymnasietjejer
Arbete för miljön	9 %	10 %	
Arbetsmiljö i skolan	11 %	7 %	
Djurens rättigheter	12 %	5 %	6 % av högstadietkillarna 19 % av högstadietjjeerna
Barnomsorg	8 %	10 %	
Gator, vägar och cykelbanor	10 %	7 %	9 % av gymnasiekillar 4 % av gymnasietjejer
Stöd till föreningar	9 %	7 %	11 % av högstadietkillarna 6 % av högstadietjjeerna 9 % av gymnasiekillar 3 % av gymnasietjejer
Stöd till kulturverksamheter för unga	2 %	3 %	

”Hur stora möjligheter tycker du att du själv har att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen?”

Fyra svarsalternativ, från mycket stora till mycket små, fanns, samt alternativ ’vet inte.’
42 % av Moras ungdomar svarar ’vet inte’.

39 % av samtliga ungdomar på högstadiet och gymnasiet svarar ’Vet inte’.

9 % av Moras ungdomar svarar ’mycket stora eller ganska stora möjligheter’

11 % av samtliga ungdomar på högstadiet och gymnasiet svarar ’mycket stora eller ganska stora möjligheter’.

”Vill du vara med och påverka frågor, som rör den kommun där du bor i?”

Endast 21 % av Moras högstadieungdomar, jämfört med 39 % av landets högstadieungdomar vill påverka frågor i kommunen.

När det gäller gymnasieelever är det 41 % av både Moras och Sveriges gymnasieungdomar som vill vara med och påverka.

”Vilken är anledning till att du inte vill vara med och påverka?”

Jag är inte tillräckligt intresserad	52 %
Jag tror inte att det spelar någon roll, de som bestämmer lyssnar nog inte i alla fall	31 %
Jag kan för lite om hur jag skall göra	29 %
Jag har inte tid	27 %
Annat	8 %
Jag är på väg att flytta från kommunen	4 %

Not 1

Här skiljer sig svar något från riket, eftersom 34 % av landets högstadie- och gymnasieungdomar, anser att de kan för lite om hur de skall göra.

”Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?”

Vet inte	59 %	Not 1
Personlig kontakt	11 %	Not 2
Vill inte påverka	9 %	
Förening eller organisation	6 %	Not 3
Politiskt parti eller politiskt ungdomsförbund	6 %	Not 4
Tjänstemän eller politiker	6 %	Not 5
Någon organiserad ungdomsgrupp som jobbar med inflytande ex. ungdomsråd	6 %	Not 6
Medierna	6 %	
Annat	4 %	

Not 1 62 % av högstadieelever
48 % av gymnasiekillar
62 % av gymnasietjejer

Not 2 8 % av högstadieelever
19 % av gymnasiekillar
10 % av gymnasietjejer

Not 3 9 % av gymnasiekillar
4 % av gymnasietjejer

Not 4 8 % av gymnasieelever
4 % av högstadieelever

Not 5 3 % av högstadieelever
11 % av gymnasiekillar
6 % av gymnasietjejer

Not 6 3 % av högstadiekillar
8 % av högstadietjejer

”Hur viktigt är det att beslutsfattare i kommunen och grupper av ungdomar träffas och diskuterar?”

Tjejer och gymnasieelever, anser oftare än killar och högstadielever att träffar och diskussioner är viktiga. Fem alternativ fanns från ’mycket viktig’ till ’inte alls viktig’.

	Killar högstadiet	Tjejer högstadiet	Killar gymnasiet	Tjejer gymnasiet
Mycket och ganska viktigt	53 %	66 %	57 %	76 %

”Skulle du vilja träffa beslutsfattare i kommunen?”

Tjejer vill oftare än killar träffa beslutsfattare, oavsett gymnasie- eller högstadielever.

	Killar högstadiet	Tjejer högstadiet	Killar gymnasiet	Tjejer gymnasiet
Ja	19 %	32 %	23 %	32 %

”Hur intresserad är du av samhällsfrågor?”

”Hur intresserad är du av vad som händer i andra länder?”

Tjejer och gymnasieelever är mera intresserade av samhällsfrågor än killar och högstadielever.

Möjliga svar till dessa frågor var i 5 steg, från ’mycket intresserad’ till ’inte alls intresserad’. Nedan redovisas svar som ’mycket intresserad’ samt ’ganska intresserad’.

	Killar högstadiet	Tjejer högstadiet	Killar gymnasiet	Tjejer gymnasiet
”Hur intresserad är du av samhällsfrågor?”	21 %	29 %	38 %	53 %
”Hur intresserad är du av vad som händer i andra länder?”	43 %	53 %	51 %	61 %

” Röstade du i valet till kommun, landsting och/eller riksdag (inte skolvalet) den 17:e september?”

77 % av de röstberättigade gymnasieeleverna valde att rösta.

Trygghet

Sammanfattning:

De flesta elever 78 % har under det senaste halvåret varken varit utsatta för sexuellt/våld utnyttjande, misshandel, att inte våga gå ut, hot eller stöld. På de flesta ställena känner killar sig tryggare än tjejer.

9 % av eleverna har varit mobbade eller utfrysta och lika många har deltagit i mobbing eller utfrysning det senaste halvåret. Det är vanligare att bli mobbad och utfryst på gymnasiet och där är det även fler tjejer än killar som blir mobbade eller utfrysta.

Det vanligaste stället att bli utfryst är på rasterna i skolan, i klassrummet samt via telefonsamtal, sms, e-post eller hemsida.

Frågor och svar:

”Om du tänker tillbaka på senaste halvåret, har något av följande hänt dig?

	Samtliga	
Någon har stulit från mig	10 %	
Någon har hotat mig	8 %	Not 1
Jag har inte vågat gå ut	4 %	Not 2
Jag har blivit utsatt för misshandel	2 %	
Jag har blivit utsatt för sexuellt våld/utnyttjande	2 %	Not 3
Inget av detta har hänt mig	78 %	

Not 1: 11 % av killarna, men bara 6 % av tjejerna har varit hotade.

Not 2: 2 % av killarna, men 6 % av tjejerna har inte vågat gå ut

Not 3: 4 % av gymnasietjejerna, men bara 1 % av gymnasiekillarna svarar att de har blivit utsatta sexuellt för våld/utnyttjande.

”Känner du dig trygg på följande ställen?”

Det fanns 3 svarsalternativ och 10 olika ställen, om vilka man skulle skriva hur trygg man känner sig. Nedan följer svar från samtliga ungdomar.

	Ja, alltid	Ja, oftast	Nej
I hemmet.	93 %	6 %	1 %
Utomhus i mitt bostadsområde på dagen.	90 %	9 %	1 %
I klassrummet.	85 %	13 %	2 %
På väg till eller från skolan.	85 %	13 %	1 %
På rasterna i skolan.	78 %	19 %	3 %
På ungdomens hus, fritidsgård eller liknande.	74 %	21 %	5 %
Ute på stan, på allmän plats.	67 %	30 %	3 %
Utomhus i mitt bostadsområde på kvällen.	64 %	30 %	5 %
På buss, tåg, tunnelbana eller liknande.	59 %	35 %	5 %
På diskotek eller annat nöjesställe.	56 %	39 %	6 %

Enligt statistikmättet gamma är **högstadikillar tryggare** än högstadietjejer på samtliga ställen förutom 'Utomhus i mitt bostadsområde på dagen'.

Tabellen nedan visar hur mycket tryggare högstadikillar känner sig på olika ställen, jämfört med högstadietjejerna. Statistikmättet Gamma över 0,30 tyder starkt att killar är tryggare än tjejer.					
Samtliga elever på högstadiet	Ställen	Killar som alltid är trygga	Tjejer som alltid är trygga	Samband enligt Gamma	Gamma
61 %	Utomhus i mitt bostadsområde, kväll.	76 %	45 %	Starkt	0,55
56 %	På diskotek eller annat nöjesställe.	69 %	43 %	Starkt	0,46
58 %	På buss, tåg, tunnelbana eller liknande.	69 %	46 %	Starkt	0,43
92 %	I hemmet.	95 %	89 %	Starkt	0,40
75 %	På ungdomens hus, fritidsgård, etc	82 %	67 %	Starkt	0,36
84 %	I klassrummet.	88 %	81 %	Måttligt	0,28
85 %	På väg till eller från skolan	88 %	81 %	Måttligt	0,29
66 %	Ute på stan, på allmän plats.	72 %	59 %	Måttligt	0,27
76 %	På rasterna i skolan.	80 %	71 %	Måttligt	0,22
89 %	Utomhus i mitt bostadsområde på dagen			Killar och ungefär trygga	tjejer är lika

Om man jämför killar och tjejer på gymnasiet ser man att det på dem flesta ställen, finns signifikanta, betydande skillnader mellan hur trygga de känner sig och vilket kön de har. **Gymnasiekillar är tryggare** på samtliga ställen förutom på 'ungdomens hus, fritidsgård eller liknande' och 'utomhus i mitt bostadsområde på dagen' och 'i hemmet'. (Se tabell)

Tabellen nere visar **hur mycket tryggare gymnasiekillar känner sig** på olika ställen, jämfört med gymnasietjejeerna. Statistikmättet Gamma över 0,30 tyder starkt att killar är tryggare än tjejer.

Samtliga elever på gymnasiet	Ställen	Killar som alltid är trygga	Tjejer som alltid är trygga	Samband enligt Gamma	Gamma
68 %	Utomhus i mitt bostadsområde, kväll	81 %	50 %	Starkt	0,60
61 %	På buss, tåg, tunnelbana eller liknande.	73 %	45 %	Starkt	0,52
87 %	På väg till eller från skolan.	91 %	81 %	Starkt	0,38
69 %	Ute på stan, på allmän plats.	75 %	59 %	Starkt	0,33
55 %	På diskotek eller annat nöjesställe.	63 %	44 %	Starkt	0,32
86 %	I klassrummet.	89 %	82 %	Måttligt	0,24
82 %	På rasterna i skolan.	84 %	79 %	Svagt	0,13
93 %	I hemmet.			Killar och tjejer är ungefär lika trygga	-0,07
72 %	Ungdomens hus, fritidsgård eller liknande				Ej aktuellt
91 %	Utomhus i mitt bostadsområde, dag				Ej aktuellt

”Har du blivit mobbad eller utfrysst det senaste halvåret?”

9 % av eleverna har varit mobbade eller utfryssta.

Det är vanligare att bli mobbad eller utfrysst på gymnasiet än på högstadiet.

På gymnasiet är det även fler tjejer 13 %, än killar 9 % som blivit mobbade.

”Var har du blivit mobbad eller utfrysst det senaste halvåret?”

På rasterna i skolan	64 %	I klassrummet	36 %	Not 1
På väg till eller från skolan	11 %	På fritidsgård eller liknande	6 %	
Utomhus i mitt bostadsområde, kväll	7 %	Utomhus i mitt bostadsområde, dag	3 %	
I hemmet	6 %	I någon annans bostad	7 %	
På träningen.	9 %	Via telefon-sms-epost-hemsida	26 %	Not 2
På diskotek eller annat nöjesställe	3 %	Ute på stan på allmän plats	11 %	
På buss, tåg tunnelbana eller liknande	3 %	I en föreningslokal	3 %	
Annat	14 %			

Not 1

22 % av killarna och 48 % av tjejerna

14 % av killarna och 53 % av tjejerna på högstadiet

Not 2

15 % av killarna och 36 % av tjejerna.

15 % av killarna och 43 % av tjejerna på gymnasiet.

”Har du själv deltagit i mobbing eller utfrysning det senaste halvåret?”

9 % av eleverna har själva deltagit i mobbing eller utfrysning.

Hälsa

Sammanfattning:

78 % av Moras ungdomar bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som mycket bra eller ganska bra. Killarna bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bättre än tjejerna. Över hälften av eleverna är trötta under dagarna, minst flera gånger i veckan och över hälften av tjejerna har känt sig stressade lika ofta. Elevernas mående, uppfattning om egen hälsa och hur ofta de tränar så de blir andfådda, skiljer sig inte nämnvärt från övriga kommuner. Moras ungdomar verkar dock ha något bättre matvanor. Lika stor andel i Mora som i andra kommuner skriver att de har funktionsnedsättning.

Frågor och svar:

”Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?”

Möjliga svar var i 5 steg från mycket bra till mycket dåligt.

83 % av killarna bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som mycket bra eller ganska bra.

73 % av tjejerna bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som mycket bra eller ganska bra.

Skillnader finns inte mellan högstadiet och gymnasiet.

(Måttligt samband mellan kön och mående enligt statistikmåtten Gamma.)

”Hur ofta är du sjuk?”

Det är vanligare att ungdomar uppfattar sig som ’inte sjuk lika ofta som andra’ 49 %, än att de är ’sjuka oftare än andra’ 7 %. Svaren överensstämmer med de svar ungdomar i hela landet ger. Det tredje alternativet var ’jag är sjuk ungefär lika ofta som andra’.

58 % av Mora killarna anser de ’inte är lika ofta sjuka som andra’. Detta är oftare än vad tjejer svarar att de ’inte är lika ofta sjuka som andra’.

43 % av Moras högstadietjejer och 30 % av Moras gymnasietjejer anser att de ’inte är lika ofta sjuka som andra.’

”Har du haft något av följande besvär under det senaste halvåret?”

När det gäller samtliga undersökta frågor, så finns det både på högstadiet och på gymnasiet, signifikanta skillnader mellan killar och tjejer.

Tabellen nedan visar hur många av ungdomarna har följande problem minst flera gånger i veckan.

	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer
	Hög	Gy	Hög	Hög	Gy	Gy
Trött under dagarna	51 %	65 %	48 %	55 %	60 %	73 %
Känt sig stressad	24 %	51 %	22 %	27 %	48 %	57 %
Sovit dåligt på natten	20 %	29 %	16 %	24 %	25 %	35 %
Svårt att somna	18 %	28 %				
Huvudvärk	9 %	26 %				
Ont i magen	6 %	14 %				

”Hur ofta händer följande?”

Svarsalternativ var ’varje dag’, ’flera gånger i veckan’, ’en gång i veckan’, ’någon gång i månaden’, samt ’mer sällan eller aldrig’.

’Varje dag’ eller ’flera gånger i veckan’	Killar	Tjejer	Killar och tjejer i hela landet
Att du hoppar över frukosten	18 %	22 %	25 % av killarna 28 % av tjejerna.
Att du hoppar över lunchen	10 %	13 %	13 % av killarna 14 % av tjejerna
Att du äter snabbmaten	14 %	4 %	15 % av killarna 7 % av tjejerna
Att du dricker läst som inte är ”light”	37 %	13 %	40 % av killarna 19 % av tjejerna

Slutsats: Moras ungdomar verkar ha något bättre matvanor är medelungdomar. Detta gäller både killar och tjejer.

”Hur ofta brukar du träna så att du blir andfådd eller svettas?”

75 % av killarna tränar minst flera gånger i veckan så mycket att de blir andfådda.

64 % av tjejerna tränar minst flera gånger i veckan så mycket att de blir andfådda.

”Har du någon funktionsnedsättning?”

11 % av eleverna svara att de har funktionsnedsättning.

Man kan dock utgå ifrån att elever med läs och skrivsvårigheter och koncentrationssvårigheter inte svarade på enkäten. Av 693 högstadieelever svarar: dyslexi (3), Aspbergers syndrom (1), tourettes syndrom (1), extremt lätt AD/HD(1) och koncentrationssvårigheter (2) vilket är betydligt färre än ”en elev i varje klass”. Det blir en stor brist att i en omfattande enkät, ungdomar med problem inte kommer fram på samma sätt som andra ungdomar.

Droger

Frågor och svar:

”Hur ofta brukar du?”

Röka cigaretter	Högstadiet	Gymnasiet	3 % av killarna, men 7 % av tjejerna på gymnasiet är dagligrökare. Av de gymnasieelever som har röker oftare än aldrig, röker 14 % varje dag.
Aldrig	84 %	68 %	
Några gånger per år eller mera sällan	6 %	16 %	
Någon gång i månaden	3 %	7 %	
Varje vecka	5 %	3 %	
Varje dag	2 %	5 %	

Snusa	Hög	Gy	Killar Högstadiet	Tjejer Högstadiet	Killar Gymnasiet	Tjejer Gymnasiet
Aldrig	87 %	70 %	83 %	90 %	67 %	74 %
Några gånger per år eller mera sällan	5 %	11 %	Av de gymnasieelever som snusar oftare än aldrig gör 41 % det varje dag.			
Någon gång i månaden	3 %	4 %				
Varje vecka	2 %	3 %				
Varje dag	3 %	12 %	5 %	2 %	15 %	8 %

Dricka folköl	Högstadiet	Gymnasiet	Killar	Tjejer
			Gymnasiet	Gymnasiet
Aldrig	77 %	59 %	51 %	69 %
Några gånger per år eller mera sällan	11 %	21 %	22 %	20 %
Någon gång i månaden	8 %	14 %	18 %	7 %
Varje vecka	4 %	6 %	7 %	4 %
Varje dag	0 %	1 %	1 %	0 %

Dricka starköl/cider/alkoläsk /vin/sprit	Högstadiet	Gymnasiet	29 % av killarna, men bara 22 % av tjejerna på gymnasiet dricker aldrig starköl/cider/alkoläsk/vin/sprit
Aldrig	66 %	26 %	
Några gånger per år eller mera sällan	18 %	29 %	
Någon gång i månaden	10 %	30 %	
Varje vecka	6 %	14 %	
Varje dag	0 %	1 %	

”Hur ofta dricker du så mycket alkohol att du känner dig berusad?”

	Högstadiet	Gymnasiet	8 % av killarna och 4 % av tjejerna på högstadiet dricker någon gång i veckan så mycket alkohol att de känner sig berusade
aldrig	39%	11%	
en gång om året eller mera sällan	13%	10%	
några gånger per år	16%	27%	
någon gång i månaden	13%	29%	
ett par gånger i månaden	13%	15%	
någon gång i veckan	6%	8%	

”Har du någon gång?”

Använt hasch eller marijuana	Högstadiet	Gymnasiet	Av de 62 elever som svarar att de har provat hasch eller marijuana, svarar 34 % att de gjort det mer än 20 gånger.
Nej	98 %	92 %	
Ja, en gång	1 %	2 %	
Ja, 2-10 gånger	0 %	2 %	
Ja, 11-20 gånger	0 %	1 %	
Ja, mer än 20 gånger	0 %	3 %	

Använt annan narkotika än hasch eller marijuana	Högstadiet	Gymnasiet	Av de 47 elever som svarar att de har använt annan narkotika än hasch och marijuana svarar 47 % att de har använt det fler än 20 gånger. På gymnasiet svarar: • 92 % av killarna, men 97 % av tjejerna att de aldrig har använt annan narkotika än hasch och marijuana. • 4 % av killarna, men 0 % av tjejerna att de har använt annan narkotika än hasch och marijuana fler än 20 gånger.
Nej	98 %	94 %	
Ja, en gång	1 %	2 %	
Ja, 2-10 gånger	0 %	2 %	
Ja, 11-20 gånger	0 %	0 %	
Ja, mer än 20 gånger	1 %	2 %	

En typisk gymnasiekille har aldrig provat hasch, marijuana, annan narkotika och har aldrig provat att röka och snusa. Han var 16 år, när han drack sig berusad för första gången.

En typisk gymnasietjej har aldrig provat hasch, marijuana, annan narkotika och har aldrig provat att röka och snusa. Hon var 15 år, när hon drack sig berusad för första gången.

”Hur får du vanligen tag på alkohol?”

Moras ungdomar skaffar alkohol i stort sätt på samma sätt som ungdomar i medelkommunen. Den största procentuella skillnaden handlar om att Sveriges gymnasieungdomar får oftare alkohol av sina föräldrar med lov, eller från kompisar och kompisars syskon än Moras gymnasieungdomar.

	Högstadiet	Gymnasiet	Kommentar
Från kompisar och kompisars syskon	12 %	34 %	38 % av Sveriges gymnasieungdomar
Från annan vuxen (18 år eller äldre), som köper ut åt mig	9 %	29 %	24 % av gymnasiekillar 36 % av gymnasietjejer
Från egna föräldrar (med lov)	5 %	14 %	18 % av Sveriges gymnasieungdomar 12 % av gymnasiekillar 18 % av gymnasietjejer
Från annan vuxen (18 år eller äldre) som bjuder	6 %	13 %	4 % av högstadietkillar 8 % av högstadietjejer 10 % av gymnasiekillar 17 % av gymnasietjejer
På annat sätt	6 %	11 %	
Från syskon	3 %	12 %	
Köper själv folköl	1 %	7 %	11 % av gymnasiekillar 2 % av gymnasietjejer
Från egna föräldrar (utan lov)	5 %	2 %	3 % av högstadietkillar 8 % av högstadietjejer
På restaurang, pub eller dyl.	0 %	15 %	3 av 742 elever på högstadiet
Tillverkar själv	2 %	3 %	6 % av gymnasiekillar 0 % av gymnasietjejer (1 av 244) 3 % av högstadietkillar 0 % av högstadietjejer (1 av 359)
Handlar i ett granland (Danmark, Norge eller Finland)	1 %	4 %	
Köper själv på systemet	-	1 %	
Dricker inte alkohol	5 %	4 %	

”Får du dricka alkohol för dina föräldrar?”

Moras föräldrar, tillåter inte lika ofta, som Sveriges föräldrar, att deras högstadieungdomar dricker alkohol. En fjärdedel av ungdomar, vet dock inte om de får eller inte får dricka för sina föräldrar.

	Högstadiet	Gymnasiet	Kommentar
Ja	6 %	48 %	9 % av landets högstadielever
Nej	71 %	27 %	
Vet inte	23 %	25 %	

Hur gammal var du om någonsin när du gjorde följande saker för första gången?

Gäller gymnasiet	Rökte	Snusade	Drack dig berusad	Provade hasch
Aldrig	51 %	52 %	30 %	92 %
11 år eller yngre	7 %	6 %	3 %	1 %
12 år	6 %	4 %	3 %	0 %
13 år	8 %	7 %	9 %	0 %
14 år	7 %	9 %	14 %	0 %
15 år	11 %	9 %	21 %	2 %
16 år	5 %	8 %	13 %	2 %
17 år	2 %	4 %	6 %	1 %
18 år eller äldre	2 %	2 %	1 %	1 %
Kommentar:	39 % av landets gymnasieelever svarar 'aldrig'	48 % av landets gymnasieelever svarade 'aldrig'	22 % av landets gymnasieelever svarar 'aldrig'	89 % av landets gymnasieelever svarade 'aldrig'

Det verkar som att Moras drogsituation bland ungdomar under 13 är bättre än i landet som helhet. Det gäller främst snusandet, som dessutom har minskat i kommunen. Det fattas dock en viktig uppgift och det är hur stor andel av Moras och andra ungdomar, som fick erbjudande svarade på enkäten och vad var orsaken till att de inte svarade. För det finns ett tydligt samband både på gymnasiet och högstadiet, både i Mora och i landet som helhet, att ju mer en elev skolkar, desto oftare har de provat att röka, snusa, dricka sig berusad och prova hasch eller marijuana. Dessutom har debuten oftare varit före tonåren, hos elever som skolkar ofta.

Tabeller nere visar hur stor andel av Moras och Sveriges, högstadieelever och gymnasieelever, har använt olika droger före 13 års ålder, samt hur stor andel inte har provat att använda dessa droger, beroende på hur ofta de skolkar.

För Moras högstadieelever och gymnasieelever redovisas inte resultat i tabellen, för de elever som skolkar flera gånger i veckan, eftersom den gruppen var för liten, 8 högstadieelever och 13-14 gymnasieelever. Dock kan tilläggas att av samtliga Moraelever som skolkar flera gånger i veckan, så har före tonåren, 45 % provat cigaretter, 33 % provat snus, 27 % varit berusade och 9 % använt hasch.

Rökte		skolk	
		nej	ja, flera gånger i veckan
mora hög	aldrig	85 %	redovisas inte
mora hög	före 13 år	6 %	redovisas inte
Mora gym	aldrig	67 %	redovisas inte
Mora gym	före 13 år	6 %	redovisas inte
sve hög	aldrig	80 %	17 %
sve hög	före 13 år	10 %	63 %
sve gym	aldrig	57 %	14 %
sve gym	före 13 år	12 %	40 %

43 % av landets gymnasieelever som aldrig skolkar, har provat att röka.

86 % av landets gymnasieelever som skolkar flera gånger/vecka, har provat röka.

Snusade		skolk	
		nej	ja, flera gånger i veckan
mora hög	aldrig	89 %	redovisas inte
mora hög	före 13 år	4 %	redovisas inte
Mora gym	aldrig	67 %	redovisas inte
Mora gym	före 13 år	5 %	redovisas inte
sve hög	aldrig	85 %	27 %
sve hög	före 13 år	7 %	53 %
sve gym	aldrig	64 %	22 %
sve gym	före 13 år	7 %	29 %

36 % av landets gymnasieelever, som aldrig skolkar, har provat snus.

78 % av landets gymnasieelever, som skolkar flera gånger/vecka, har provat snus.

Drack dig berusad		skolk	
		nej	ja, flera gånger i veckan
mora hög	aldrig	88 %	redovisas inte
mora hög	före 13 år	2 %	redovisas inte
Mora gym	aldrig	49 %	redovisas inte
Mora gym	före 13 år	2 %	redovisas inte
sve hög	aldrig	84 %	21 %
sve hög	före 13 år	3 %	43 %
sve gym	aldrig	37 %	8 %
sve gym	före 13 år	3 %	20 %

63 % av landets gymnasieelever som aldrig skolkar har druckit sig berusade.

92 % av landets gymnasieelever som skolkar flera gånger i veckan har druckit sig berusade.

Provade marijuana eller hasch		skolk	
		nej	ja, flera gånger i veckan
mora hög	aldrig	100 %	redovisas inte
mora hög	före 13 år	0 %	redovisas inte
Mora gym	aldrig	97 %	redovisas inte
Mora gym	före 13 år	1 %	redovisas inte
sve hög	aldrig	99 %	75 %
sve hög	före 13 år	1 %	12 %
sve gym	aldrig	96 %	61 %
sve gym	före 13 år	1 %	10 %

4 % av landets gymnasieelever som aldrig skolkar har provat hasch eller marijuana.

39 % av landets gymnasieelever som skolkar flera gånger i veckan har provat hasch eller marijuana.

Orättvis behandling

Sammanfattning:

40 % av eleverna anser att de har blivit orättvist behandlade. Tjejerna anser oftare än killar, att de varit orättvist behandlade. De gäller främst högstadiet där 45 % av tjejerna, men bara 29 % av killarna, anser sig ha varit orättvist behandlade.

Oftast har man varit orättvist behandlad av skolans personal, andra elever, någon i familjen eller någon annan privatperson. Medan killar på gymnasiet, känner sig mindre orättvist behandlade i familjen, än de på högstadiet, känner sig tjejerna på gymnasiet fortfarande orättvist behandlade i sin familj.

När det gäller polisen och rättsväsendet är det oftare killar, som känner sig orättvist behandlade. Detta gäller främst högstadiet, där 10 % av killarna och 2 % av tjejerna, anser sig ha varit orättvist behandlade.

Något mer än hälften av eleverna, nämner att anledning till orättvis behandling, var annan än de alternativ enkäten erbjöd. Var fjärde elev vet inte varför han eller hon har blivit orättvist behandlad. Övriga svar var i fallande ordning: utseende 13 %, ålder 11 %, kön 5 %, utländsk bakgrund/hudfärg 3 %, funktionsnedsättning 3 %, sexuell läggning 2 %, religion 2 %

Frågor och svar:

”Har du det senaste halvåret upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt att du känt dig kränkt?”

Nej, aldrig.....60 %

Ja, någon gång....34 %

Ja, flera gånger....6 %

Tjejerna svarar oftare att de har blivit orättvist behandlade. Det gäller främst högstadietjejer där 45 % av tjejerna, jämfört med 29 % av killarna anser att de blivit orättvist behandlade.

”Jag blev orättvist behandlad i kontakt med:”

Skolans personal	31 %
Andra elever	31 %
Någon i min familj	26 % Not 1
Annan privatperson	20 %
Polisen/rättsväsendet	6 % Not 2
Sjukvården	5 %
Organisation eller förening	5 %
Restaurang/diskotek/pub/bar	4 %
Socialtjänsten	4 %
Arbetsgivare	3 % gäller endast för gymnasiet
Arbetskamrater	3 % gäller endast för gymnasiet
Försäkringskassan	2 % gäller endast för gymnasiet
Arbetsförmedlingen	1 % gäller endast för gymnasiet
Annat	25 %

Not 1 29 % av gymnasietjejer, 17 % av gymnasiekillar

Not 2 10 % högstadiekillar 2 % högstadietjejer

”Av vilken orsak blev du orättvist behandlad?”

Annat	53 % Not 1
Vet inte	24 % Not 2
Utseende	13 %
Ålder	11 %
Kön	5 %
Utländsk bakgrund/hudfärg	3 %
Funktionsnedsättning	3 %
Sexuell läggning	2 %
Religion	2 %

Not 1 34 % gymnasiekillar 19 % gymnasietjejer, 27 % högstadiekillar 17 % högstadietjejer

Not 2 44 % högstadiekillar 60 % högstadietjejer

Arbete

Sammanfattning:

De flesta gymnasieelever 75 %, hade ett jobb i somras. På högstadiet var det vanligare att killar 31 %, än tjejer 22 % hade jobb i somras. Det mest vanliga sättet att få jobb var genom sin egen familj, att man själv har kontaktad arbetsplatsen eller genom en släkting eller folk man känner.

47 % av gymnasieeleverna och 16 % av högstadieleverna, sökte jobb utan att få det.

På gymnasiet är det 59 %, medan det på högstadiet är bara 43 % som kan tänka sig att starta eget företag. De gymnasieungdomar vars föräldrar har ett eget företag, är mer intresserade att starta eget företag, än övriga gymnasieungdomar. Intressant är att de elever som inte vet om föräldrar har ett företag eller inte, är minst benägna att starta företag. På riksplan är det bara 30 % av de elever som inte vet om föräldrar har företag, som kan tänka sig starta företag, men det är över hälften av övriga elever som kan tänka sig starta företag. Beror det på elevernas ointresse för företagsamhet eller på komplicerad livssituation?

Frågor och svar:

”Har du försökt att få ett extrajobb utan att lyckas?”

	Högstadiet	Gymnasiet
Ja	16 %	47 %
Nej	84 %	53 %

”Hade du ett sommarjobb i somras?”

	Högstadiet	Gymnasiet
Ja	27 %	75 %
Nej	73 %	25 %

”Hur fick du ditt sommarjobb?”

Genom någon i min egen familj 37 %
Kontaktade själv arbetsplatsen 21 %
Genom annan släkting eller folk jag känner 18 %
Genom kommunen 12 %
På annat sätt 9 %
Sökte utannonserad tjänst 2 %
Genom arbetsförmedlingen 1 %

”Har du försökt få ett sommarjobb utan att lyckas?”

	Högstadiet	Gymnasiet
Ja	16 %	47 %
Nej	84 %	53 %

”Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden?”

	Högstadiet	Gymnasiet
Ja	43 %	59 %
Nej	9 %	11 %
Vet inte	48 %	30 %

”Har någon av dina föräldrar ett eget företag?”

Ja 26 %
 Nej 71 %
 Vet inte 3 %

”Har du något extrajobb just nu?” Gäller endast högstadiet

Ja 15 %
 Nej 85 %

”Hur ofta jobbar du?” Gäller endast högstadiet

Minst en gång i veckan 46 %
 Minst en gång i månaden 28 %
 Mindre än en gång i månaden 26 %

”Har du extrajobb på kvällar eller helger?” Gäller endast gymnasiet

Ja 22 % I Sverige är det 27 % som svarar 'Ja'
 Nej 28 %

”Benägenhet att starta företag beroende på om föräldrar har ett företag”

	Har någon av dina föräldrar ett eget företag?”					
	Högstadiet			Gymnasiet		
Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden?	Ja	Nej	Vet inte	Ja	Nej	Vet int
Ja	47 %	42 %	29 %	69 %	56 %	Få svar
Nej	9 %	10 %	7 %	7 %	12 %	Få svar
Vet inte	44 %	48 %	64 5	24 %	32 %	Få svar

Framtid

Sammanfattning:

De flesta elever 85 % ser positivt på sin framtid. 4 % ser negativt på sin framtid.

En typisk kille eller tjej som går på gymnasiet

- ... planerar att direkt efter gymnasiet gå på högskolan eller universitet, vilket är deras högsta planerade utbildning. Eller så vill eleven jobba i kommunen eller i en kommun i närheten.
- Tjejen skulle dock helst vilja åka ut och resa direkt efter gymnasiet.
- Eleven kommer att flytta ifrån kommunen.
- Killen vill oftast flytta pga av jobb, tjejen pga studier.
- Om han flyttar tillbaka gör han det pga närhet till släkt och familjen, jobb eller pga flickvän/pojkvän eller kompisar.
- Om hon flyttar tillbaka gör hon det pga närhet till släkt eller familj, bättre miljö för hennes barn att växa upp i, samt pga pojkvän/flickvän eller kompisar.
- Om 10 år skulle han/hon helst vilja bo utomlands, eller i en storstad i Sverige.

En typisk kille eller tjej, som går på högstadiet,

- ... vet inte vilken är den högsta utbildning han/hon kommer att gå.
- Efter gymnasiet vill tjejen helst gå en gymnasieutbildning i en annan kommun, medan killen lika ofta som att gå gymnasieutbildning i en annan kommun, vill gå gymnasiet i den kommun han bor i.
- Eleven kommer att flytta ifrån kommunen.
- Tjejer flyttar ifrån kommunen för att prova på något nytt, studier eller jobb.
- Killen flyttar ifrån kommunen för att få jobb, prova på något nytt eller pga. studier.
- Om eleven flyttar tillbaka gör den det pga. närhet till släkt och familjen eller pga. flick/pojkvän. Killen gör det även pga. jobb, medan tjejen gör det även pga. bättre miljö för hennes barn att växa upp i,
- Om 10 år bor tjejen helst i en storstad i Sverige eller utomlands.
- Om 10 år bor killen helst utomlands eller i en storstad i Sverige.

Frågor och svar:

”Om du hade alla möjligheter, vad skulle du helst göra direkt efter grundskolan?”

(Gäller endast högstadieelever)

Gå en gymnasieutbildning i en annan kommun	40 %	Not 1
Gå en gymnasieutbildning i den kommun där jag bor	30 %	
Vet inte	4 %	
Börja jobba	11 %	Not 2
Annat	4 %	

Not 1 34 % av högstadiekillar, 47 % av högstadietjejer

Not 2 15 % av högstadiekillar, 7 % av högstadietjejer

”Om du hade alla möjligheter, vad skulle du helst göra direkt efter gymnasiet?”

(Gäller endast gymnasieelever)

Åka ut och resa	22 %	Not 1
Studera på högskola eller universitet i Sverige	20 %	
Jobba utomlands	12 %	
Jobba här i kommunen eller i en kommun i närheten	10 %	
Studera utomlands	9 %	Not 2
Jobba någon annanstans i Sverige	9 %	
Annat	6 %	
Vet inte	5 %	
Bo kvar hemma, bara ta det lugnt sen får jag se vad jag skall göra	5 %	
Studera på folkhögskola	2 %	
Studera på komvux	1 %	

Not 1 15 % av gymnasiekillarna, 31% av gymnasietjejerna

Not 2 6 % av gymnasiekillarna 13% av gymnasietjejerna

”Vad tror du at du kommer att göra direkt efter gymnasiet?”

(Gäller endast gymnasieelever)

Studera på högskola eller universitet i Sverige	24 %	
Jobba här i kommunen eller i en kommun i närheten	20 %	
Vet inte	10 %	
Jobba någon annanstans i Sverige	10 %	
Åka ut och resa	10 %	Not 1
Bo kvar hemma, bara ta det lugnt sen får jag se vad jag skall göra	9 %	Not 2
Annat	7 %	Not 3
Jobba utomlands	4 %	
Studera utomlands	4 %	
Studera på folkhögskola	2 %	
Studera på komvux	1 %	

Not 1 7 % av gymnasiekillarna 13 % av gymnasietjejerna

Not 2 11% av gymnasiekillarna 5% av gymnasietjejerna

Not 3 10 % av gymnasiekillarna 3 % av gymnasietjejerna

”Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor?”

- 68 % av gymnasieelever tror att de kommer att flytta från kommunen.
- 54 % av högstadieelever tror att de kommer att flytta från kommunen.

Samtliga		Högstadietkillar	Högstadietjejer	Gymnasiekillar	Gymnasietjejer
60 %	Ja	50 %	57 %	63 %	75 %
11	Nej	18 %	11 %	9 %	2 %
29 %	Vet ej	33 %	32 %	29 %	23 %

”Vad skulle kunna få dig att flytta från kommunen?”

	Högstadiet	Gymnasiet	
Jobb	27 %	52 %	Not 1
Studier	30 %	43 %	Not 2
Vill prova på något nytt	34 %	27 %	Not 3
Flick/pojkvän, kompisar	11 %	27 %	
Annat	11 %	7 %	Not 4
Vet inte	9 %	3 %	

Not 1 59 % av gymnasiekillar, 43 % av gymnasietjejer

Not 2 29% av killarna, 43% av tjejerna

Not 3 23 % av killarna , 41 % av tjejerna

Not 4 15 % av högstadietkillar, 8% av högstadietjejer

”Om du tror att du kommer att flytta, vad tror du skulle kunna få dig att flytta tillbaka?”

	<u>Högstadiet</u>	<u>Gymnasiet</u>	
Närheten till släkt och familj	37 %	37 %	Not 1
Flick/pojkvän eller kompisar	19 %	27 %	
Bättre uppväxtmiljö för mina barn	16 %	24 %	Not 2
Jobb	13 %	26 %	
Vet inte.	15 %	11 %	
Annat.	6 %	7 %	Not 3
Ingenting kan få mig att flytta tillbaka	5 %	5 %	
Studier	2 %	5 %	
Bostadssituationen i kommunen.	2 %	3 %	

Not 1 30 % av killarna 44 % av tjejerna   Not 2 14 % av killarna 26 % av tjejerna
 Not 3 10 % av högstadietkillar, 4 % av högstadiettjejer

”Om du hade möjligheter, var skulle du helst vilja bo om tio år?”

	<u>Högstadiet</u>	<u>Gymnasiet</u>	
Utomlands	25 %	28 %	
I en storstad i Sverige	25 %	25 %	Not 1
Vet inte	23 %	15 %	
Där jag bor nu	15 %	14 %	Not 2
I en mindre stad eller tätort i Sverige	8 %	13 %	
På landsbygden i Sverige	5 %	6 %	

Not 1 22 % av killarna, 28 % av tjejerna   Not 2 18 % av killarna, 10 % av tjejerna

”Vilken är den högsta utbildningen som du planerar att gå?”

	<u>Högstadiet</u>	<u>Gymnasiet</u>	
Grundskola eller motsvarande	1 %	2 %	Not 1
Gymnasieskola eller motsvarande	21 %	14 %	Not 2
Yrkesutbildning efter gymnasiet	14 %	9 %	
Universitet eller högskola	23 %	56 %	Not 3
Annan utbildning	5 %	2 %	
Vet inte	36 %	17 %	Not 4

Not 1 Intressant är att det är fler grundskolelever, än gymnasieelever som planerar grundskolan som sin högsta utbildning. Förmodligen handlar det om elever som planerar att hoppa av sin utbildning.

Not 2 Av gymnasielever är det 22 % av killarna, men bara 4 % av tjejerna som planerar gymnasieskola eller motsvarande som sin högsta utbildning.

Not 3 64 % av gymnasietjejer och 51 % av gymnasiekillar planerar universitet eller högskola som sin högsta utbildning.

Not 4 Vet inte är det vanligaste svaret bland både killar och tjejer på högstadiet.

”Hur ser du allmänt på framtiden för din egen del?” Tabellen gäller för samtliga elever.

1. Är mycket positiv	35%
2.	37%
3.	13%
4. Varken eller	12%
5.	1%
6.	1%
7. Är mycket negativ	2%

Öppna frågor Högstadiet

Fritid

Tycker du att det saknas fritidsmöjligheter, i så fall vilka?

Skateboard Skatehall/-park (20 st), att man inte kan åka skateboard på vintern för det finns ingen skatehall, skejthall som man kan köra bmx, En bra skatepark en bra!!! Skateboardhall som revs utan orsak,

Lokaler Paintball/Laserdome (18 st), Sporthall (9 st), Friidrottshall (3 st), Fotbollshall (2 st), Fritidsanläggning (3 st), Rep-konserterlokal (4 st), Ridanläggning (2 st), Fler träningslokaler, en stor idrottshall med alla sporter, träningshall för trupp gymnastik, trupp gymnastikhall, spelhall, ett nytt idrottscenter, innebandyhall, biljardhall, Större streetdanslokal, det behövs fler danssalar, Nöjespark, spelhallar/hotell, Det borde satsas mer på danslokaler.

Ungdoms- fritidsgårdar Utökad antal (28 st) Noret (2 st), Ungdomsgård finns en i Mora men stannar man där blir det svårt att ta sig hem till Våmhus, gratis ungdomsgård ett ställe (t.ex lokal) där band kommer & spelar (mysställe), bättre fritidsgårdar - för äldre, Nå bättre ställe än slussen, något ställe man kan måla och få kunskaper, ungdomsgård nära där man bor, Mangaklubbar där man kan gå till, ungefär som Slussen, Ungdomscafé, musikcafé, Nå festhall, ungdomsaktiviteter, mera grejer för ungdomar överallt, hitta på något kul!, Ett musikcafé skulle vara kul. Internet på slussen.

Ishall En till ishall-träningshall (12 st), mer friåkning för allmänheten i ishallen.

Bowling (21 st), vill inte åka till Falun bowling, ha mer saker, t.ex bowlinghall det är öde.

Idrotter Handboll (3 st), Kampsport/boxning (6 st) Bättre kampsports möjligheter. Volleyboll (6 st), Basket (9 st) mer basketplaner, Cykel/BMX (10 st) Downhillbana, Motor/skoter/cross (10 st) köra bil på racingbana, fler små crossbanor, Tjejhockey (4 st), Bandy (2 st), Fotboll/planer (11 st) ny arena för fotbollen i Mora, Simning (4 st), Badminton (2 st), Ridsport, Jag vill att ridskolorna ska få mer pengar, hästar, Billigare ridning, fälttävlansbana på Mora ridklubb, trav, ridvägar i skogen enbart för hästar, ett gym för ungdomar, gratis gym på skolan, Snooker, Bandyplan, hockeyplan och fotbollsplan på skolan i Nusnäs, Fäktning, fler sporter borde det vara, bättre och större skidhoppsparker! ishockeyrink i Hånåkni, gymnastik på högre nivå, mer bussar till slalombackar, Innebandy, mer lag för tjejer i olika sporter, mera olika sporter, min studsmatta Gesundaberget, extremsporter, snowboardgymnasium, vissa sporter, Speedfloorball mer snowparks.

Affärer Mer klädfaffärer (3 st) Affärer (3 st), Spelaffärer (2 st), gågatans öppettider är dåliga alltid stängt, burger king eller max, café som är öppet länge på kvällarna, mack i Vika, mer hip hop butiker, Billig godiskiosk, Större cykelaffär, ha affärerna öppna längre, mack i Vika, mc donals i Vika, mer butiker, mer shopping, köpsentrum & pengar, gågatan stänger tidigt, Café.

Simhallen Äventyrsbad (13 st), trampolin 5 på badhuset, bättre badhus, ett bra badhus, riktigt badhus, vattenhopp 5an på badhuset, trampoliner.

Aktiviteter Disko (17 st), Mer dansmöjligheter Streetdance (3 st) hiphop-jazz-showdans-Linedance, Konserter (6 st), Teatergrupper (3 st), Grafitti (2 st), Drogfria evenemang/fester (6 st), Ej drogfria (2 st), aktiviteter på kvällarna, sånt som gör att man träffar nya människor. Makeup kurs eller

någonting kul för tjejer, Cheerleaders grupp, Nånting för ungdomar på helger, fler fritidsaktiviteter i byarna, Plugga, Rita, Jag tycker det ska finnas sångkör mer sånt så man kan sjunga, konstskola för barn, prova på saker, filma, ungdomsaktiviteter.

Internet/Data Inernet- datacafé (6 st), Dataspel, grattis datorer med trådlöst Internet, LAN, dataevenemang, Spela dator, sitta vid datorn,

Övrigt Mindre läxor (5 st) Läxorna tar upp den mesta fritiden, så man blir trött och grinig. Allt! Beror helt på vad man menar med fritid. Min fritid är när jag inte går i skolan eller jobbar. Att åka mincross vart man vill. Mer snygga brudar! Hälsa på min kusin och mormor. Sova. Slagsmål. Det går för lite bussar sent från Mora. Porrklubb snygga tjejer. Cafeteria i skolan. Har ingen skjuts eller buss så jag kan inte åka till någon fritidsgrej. Kan nästan inte gö nå, ingen tillgång till buss eller annat eller inget annat fordon (bil m.m.) men man kan cykla när det inte är snö=C alltså inga fritidsgrejer (Bonäs). Mera bättre tider för fotboll och innebandy inomhus och inte så sena tider så man inte kan lägga sig förrän 23.00. Någonting för ungdomar!! Railsessions, resa till soligt land, roliga saker, hundgård, segelflygsklubb, vara med kompisar, Åka moppe, sova, Åka till mamma, uppehållsrum i skolan, Åka utomlands, vill ha mer tid med vännerna, åka på något kol, tycker de är för lite lov tycker det är för lite helg tycker det är för mycket skola,

Tycker du att det saknas ställen att vara på för dig och dina kompisar? Skriv i så fall vilka.

Ungdoms- fritidsgård Fler (22 st), Noret (3 st) mera ungdomsställen liksom som man kan vara någonstans i Noret!! nå kul i Färnäs, ungdomsgårdar ute i byarna, Bättre (6 st), Ställen att vara på på kvällarna!!! t.ex en lite roligare ungdomsgård än slussen, ställen att vara på kvällen, ett riktigt ställe förutom slussen, en ungdomsgård utan alkoholförbud, ett hus/rum som vi kan va själva bara barn, fler alternativ till ungdomsgårdar, fler ställen där man bara kan sitta och prata med sina kompisar, inomhusställen (inte fritidsgård) ställen vi kan gå till ist för en pub, Ja det finns nästan inga ställen att vara och träffa ungdomar på där jag bor!, mer öppettider på ungdomsgården, Nått ställe att vara på bara, ungdomsgårdar som är gratis, Ungdomsgård som är öppen till sent på kvällarna, överhuvudtaget ett ställe att vara på, Att slussen i Mora ska stängas, ni vet nära Stranden, ungdomsgårdar för 8:or och 9:or, En lokal som tjejer kan gå till om de behöver hjälp eller vill prata med någon.

Café Fler (7 st), fler hippa kafés, Ungdoms- musikcafé (14 st) det finns inte som på andra ställen nå ungdomscafé som har längre öppettider där man kan sitta och bara umgås, Internet- datacafé (8 st), Skolcaféteria (2 st), Ett café att umgås och plugga på, ett mysigt café för ungdomar upp till 15, och ganska billigt, kvällsöppen cafeteria, ställen som donken.

Bad- idrottshallar Bättre badhus/simhall (6 st) Äventyrsbad (5 st), Ishockey (8 st), Fotboll (2 st), Sport- idrottshallar (9 st), Bowling (8 st), trupp gymnastikhall, tennisplaner bandyplaner, mer idrottsställen kanske, någon extremsporhall/plats, Snookerhall, Biljardhall, Fritidsanläggningar. Ett badhus vid stranden och russelkanor ut i vattnet. Skatehall (10 st) Skatepark (6 st)

Övrigt Disco (10 st), Discolokaler (3 st), ett discohus med dans och läsk, shopping matställen, Det går aldrig någon buss, så kan inte ta sig någonstans! bättre och större skidhopp i backen. glassbar året runt, musik spelningar, crossbana x 3, crossbanor, fler graffitimöjligheter, cykelbana med hopp nära Östnor, fest, finns nästan ingenting att göra ute för de som inte gillar att sporta. stan fest, svett, en till glassbar som är öppen på vintern, En tyst och fridfull plats, replokal, replokaler, Festhall, festplats för yngre, finns ingenting som händer på helgerna, BUSSAR! anordna fester. Bättre

bussförbindelser så att det går att utnyttja det som finns! en restaurang på stranden, fler nöjessaker i Våmhus, Fler parker, festa, cykelbana, försöker hitta nått kul ställe, ge oss mer alternativ, heltias tivoli, i Noret skulle det ha varit en cykelbana, innemiljöer, "spelcenter", Ja, nån partyhall, Köpcenter, köpcenter, LAN, laser dome ställen, laserdome, liseberg, Mangaklubb, mer affärer, Mer affärer, mer bussar ut i byarna, mer butiker nere på stan, konserter i Mora för ungdomar, mer dansförbund, det finns så lite i Mora, mer idrottsförbund, fest/, konserter, mer skidbackar, Nej det saknas inte ställen, Nej men bussar till å från ställena. Bor man ute på sollarön så går det nästan aldrig bussar till mora. Något ställe att dansa på, Nöjesfält sommarland, olika chatter, flera parker med fontäner vid mum, Filmhus, Skateboard affär, Pub/bar, sommarland, större köpcentrum med fler affärer, Volleyboll klubb Dansklubb, nå roligt utomhus, glassbar på vintern, mer innebandyturneringar, Teatrar Fester, uppehållsrum i skolan, Vet ej kommer inte på nå, mer bra replokaler som har bra utrustning.

Inflytande Vad vill du påverka?

Bussar Att få bättre förbindelser med bussar mellan orterna och Mora. Bussarna som inte går-kommer i tid. Bussarna!!! Busstider, Bussarna. BORT MED SWEBUS!! busstrafik och priser, nattbussar, Fler bussar till byarna t.ex. linje 107, fler bussar till byarna, senare på kvällen!! kollektivtrafiken, fler bussar senare på kvällen.

Droger/kriminalitet Hitta ett ställe för ungdomar att ta vägen på kvällarna så att dom inte ska vara ute typ kl 24 och hålla på med sabotage på gatorna, mindre kriminalitet. Alkohol och droger hos alla, kriminaliteten, alkoholmissbruk, Minska alkoholism bland unga. Om regler, finns många underliga. Och om straff t.ex. varför man får längre fängelsestraff om man skjuter en varg än när man kör full och kör ihjäl någon. Till ex knark och sånt.

Jobb/bostäder (7 st) Att alla som vill ska få jobb, mindre hyra.

Skola (17 st) Mobbing (3 st), Rasism (3 st) arbeta mot främlingsfientlighet, Miljön (4 st), Jag vill påverka skolan, att man ska ha en bra miljö för ungdomar i skolan så att dom orkar med mera i skolan. Skolmaten (5 st) att skolmaten inte ska komma från Säter, bra skolor och utbildning åt barn, att inte kommunen skiter i vår skola bara för den ska läggas ner, skolor som läggs ner för att kommunen ska spara pengar, bättre utbildning bland de yngre, annan utbildning, andra skolor blir då proppfulla med elever.,

Fritidsaktiviteter (10 st) Jag vill att man ska satsa på kultur, så som klotterplank. Gör nåt åt det så att vi får det bättre. Skatehall/-park (5 st) skateboardklubb, Fritids-/ungdomsgårdar (6 st) Ja hade velat påverka att ungdomar hade kunnat få fler platser och mötas på, man skulle tjäna mkt på det, ungdomar bara skulle slippa gå runt på gågatan. Inte stänga fritidsgården Slussen i Mora. Ställen där man kan träffas. Saker som ungdomar kan göra på kvällarna, att man kan ta skoterförarbevis när man fyllt 14 år, mer salar för musik, föreningar, saker man kan göra för alla t.ex. äventyrsbad.

Idrott/sporthallar (8st) Bygga en multihall och satsa på ungdomar, så de slipper vara på stan och dricka. Ishall (6 st) Satsa på idrottsföreningar (7 st) idrottsanläggningar, innebandy, alpint, att få bättre ridvägar, ridbanor. Färnäs och Vika är Moras mest hästrikaste byar, fotboll, Ja, att dom ska satsa på idrotten ex. Wasaliden har haft samma omkl.rum i årtal vi skäms när det kommer andra lag dit. idrottsanläggningar, Rusta upp fälttävlansbanan på Mora ridklubb, bowlinghall, cykelpark me hopp o sånt.

Miljö/trafik Miljö (4 st) jag vill vara med och bestämma slutsatser för miljön. ha väg gupp på våran väg för det kommer så snabba bilar förbi och det är alltid småbarn ute, Att INTE låta de skjuta vargarna, de måste förstå att de blir aggressiva på dom eftersom de hugger ner vargarnas skog som är deras hem!!! T.ex inget klotter eller förstörelse. Jag vill ha en cykelväg och två nya gatlyktor på en mörk väg som jag går varje dag. jag vill ändra vargpolitiken till att man ska fånga in alla vargar till ett zoo eller björnparken,

Övrigt Allt (5 st) Omsorg (6 st) God sjukvård så att alla kan få den hjälp dom behöver. Personal på t.ex. BUP. Jag skulle vilja påverka mkt inom Mora kommunen, men ibland känns det svårt för man vet inte hur man ska göra. Jag säger till mina kompisar vad jag tycker, eftersom de är med i MUR. (Mora Ungdomsråd) Ha Ha. Ungdomars situation, Allt som sägs hoppas jag tas upp. Det finns mycket som man vill bättra på. allt suger här speciellt för ungdomar. Även allt annat är dåligt, fler möjligheter till studenter, att alla ska få det bra, Både och, Det som rör ungdomar. Det är kul att föra fram saker man vill och sedan se om det händer något. djurens rättigheter, en eller flera affärer göra så att det ser mer ut som en ministad, finns roligare saker att göra på fritiden, Göra det bättre, Ja jag tycker och säger vad jag vill för jag är med i MUR (Mora Ungdomsråd), Jag vill påverka deras synsätt på oss ungdomar. Jag vill påverka men jag vet inte riktigt vad. Jag vill veta vad dom gör, klart jag vill, massa saker! Pengarna, Rättigheter för barn och ungdomar, Rätten att bära vilka märken man vill och tänka och säga som man vill utan att bli anmäld!., rabattkort på McDonald's, typ affärer som ska finnas på stan, samma lön till män o kvinnor, det mesta faktiskt som är fel i vårt samhälle. Regeringen är ett stort fel t.ex..... Vad som är aktuellt, Vet ej!, vet inte, men händer det nåt speciellt så vill väll jag påverka., Hmm få hit bättre affärer.

Finns det, utöver de frågor som du nu har svarat på, något mer som din kommun borde veta för att kunna göra kommunen till en bättre plats att leva i?
Skriv fritt men kortfattat.

Min pappa tog livet av sig när jag var sju år. Nu är jag tretton och den enda hjälp jag fått är en stödfamilj som har fullt upp med deras egna barn. Hur ska jag fixa det här helt själv utan hjälp från någon annan? Min mamma mår också dåligt men inte får hon någon hjälp. Istället ska hon stå där med 3 barn varav en 18 år och bor hemma för att han har hoppat av gymnasiet och kommunen kräver att hon ska jobba heltid för att hon inte är sjuk. Man börjar undra hur ni tänker. Att allt borde bli billigare. Skolmaten är oätlig och syslöjds läraren kränkte mig i ett halvår. Att det ska finnas fartkameror i byarna. Och att kommunen ska tänka mer på ungdomarna! Och att se till så att man inte behöver byta lärare varje termin! Att kunna hjälpa dom som är fattiga. att man får skoterförarbevis när man fyllt 14 år. Att skolan blir bättre. Strandens skola har ju inget ting, sen vi elever har varken något att göra på rasterna. Och alla bra lärare är borta. Bidrag för att åka på språkresa. Bort med rasister och nazister! Bussar till små byar längre in på kvällarna.. tex sista buss till nusnäs kl 19.00, nu går sista kl 16.22. Dåligt tycker många. bygg en ishall till i mora så jag slipper åka till orsa mvh! claes rengärde:d. bygg en skateboard lokal. bygg en skatepark och mer för ungdomar. bygg en till ishall i mora. Bygga en snookerhall (kanske kombinerat med biljard, bowling och bar/café). bättre badhus och skolmat. Bättre skolmiljö och minska mobbing. Jag vill också ha fler bussar. bättre skolor och mindre elever som förstör skolan är trist på rasterna. den var för tjock. Den är bra som den är, men jag tycker inte att de skulle bygga om Mora till en stad för att det passar inte. Det är bra som det är. Det finns inget för ungdomarna att göra. Det enda vi kan göra är å sitta på parkbänkar nere på stan å dricka alkohol. Det finns typ ingenting att göra här för oss ungdomar. Det var för mycket frågor. Det var så lite så! Det är bara bullshit det här. Lura inte i er nåt annat. E skatehall för det finns bara en massa dåliga saker att åka på utomhus och så kan man inte skejta utomhus när det regnar. En mer ungdomsvänlig kommun. (Inte så förbannat tråkig). Ett

äventyrsbad. Fixa en mangaklubb! Och det är inte kul med mobbing för sitt utseende eller inressen. Och skjut inte vargarna för då blir det inte så kul för dom som gjorde det. Det är faktiskt precis likadant som att skjuta en människa. fixa fler graffitiväggar och en skatehall. Fixa platser man kan vara på så blir det mindre ungdomsfylla. fler aktiviteter för ungdomar så de har något att göra istället för att vara på stan eller festa. Fler bussar till byarna! Nattbussar m.m.!! Fler bussar! Fler konserter med stora band. Hårdare koll på ungas dryckesvanor. Fler vuxna på platser där ungdomar vistas tillsammans ger trygghet. Föreläsningar av ungdomar lär ut. fler övergångsställen över stora bilvägar. för få alternativ tex ganska bra....mycket bra vill inte göra sådana här enkäter. Ge oss en trupp gymnasikhall NUU!!! HaHa. Jag ska bli kriminalpolis utomlands. hej hopp. hej på dej :D:DD:D. hobbyaffär äventyrsbad mer äventyr gratis bensinkort gör under 20 år till moppen VARSEGOD! inge mer rökande eller tobak överhuvudtaget. Ingenting. inget speciellt. Inomhusfotbollsplan. inte trygg någonstans, har inte med människor att göra. Ja fixa typ ett DISCOTEK eller hur det nu stavas. Så man kan få något kul i Mora (drågfritt). Ja flera stycken :c. Ja jag skulle vilja ha en cykel bana på noretskolans grusplan. ja, något mer att göra på rasterna i skolan. Jag bryr mig inte. Jag har svarat på alla frågor som gick. Jag och säkert många till vill ha en skateboardhall här i Mora över vintern som den förra hallen ungefär. (Moraskate). Jag skulle gärna vilja få en chans att gå i en skola i ett annat land och fortsätta mina studier och skaffa ett jobb t.ex. england, japan. Skulle oxå tänka mig att bli utbytesstudent för jag skulle vilja veta hur dom tänker och studerar i andra länder. Jag tycker att den här enkäten är jobbig och det är onödiga frågor. Jag tycker att det borde finnas mer att göra. jag tycker att en förändring som borde göras i kommunen är att fixa bättre bussförbindelser (Mora-Sollerön). jag önskar att dom tog bort böter om man går mot rött ljus. Japaaan!!! jg vet inte. kommunen borde skaffa en skateboardhall, ett äventyrsbad och skaffa mycket bättre skolmat. Kommunen borde ha bättre uppsikt i vad som händer i skolorna. lev livet som en fest och ta konsikvenserna som dom kommer sen. åk mycket skidor och drick dig stupfull och va glad! lite trevligare miljöer, inte så grått. Lyssna mera på ungdomarna och göra det bättre för dom, de e ju dom som är framtiden! Maten går inte att äta, jag äter inte i skolan längre. Det är för mycket läxor, stress och press. mer saker att göra i skolan på håltimmarna. Mora suger! Mycket mer pengar till ridskolor så dom kan köpa mer hästar och foder mm. nej allt bra, kanske en ny konstgräsplan på prästholmen. och inte "särbehandla" IFK moras fotbollsskillar. tjejerna har sämre förutsättningar. nej det står i frågorna redan. nej. orkar inte svara. någonstans att vara och någonting att göra! om man ringer efter hjälp t.ex polisen så ska dom komma på en gång och inte en kvart efter. mera sporter och diskotek. Palla. politiker/skaffa utbildade. roligare skolor t.ex. inlagda fotbollsträningar för dom som vill. för skolan är tråkig./AN. satsa mer på idrott & föreningar satsa mer pengar & lokaler för olika sorters idrotter. Ha utbildade lärare på alla skolor. satsa mer på musik/kultur. satsa mer på små föreningar t.ex ridning (tjejsporter) istället för att bara lägga alla pengar på att MIK ska få träna "100" ggr i veckan. Satsa mer på UNGDOMARNA! Fixa färdiga fetser eller vad som helst. Ungdomarna är FRAMTIDEN. skaffa ett bättre fotbollsgymnasium. skaffa fler bussar. skaffa fler discon och liknande för ungdomar så dom kommer ut oftare och får träffa nya människor. Skateboardhall, det finns många skatere i Mora och det behövs verkligen. slakta hockeylaget de utför mobbin om man är leksing. Snowboard. Strandens skolas elever vantrivs i skolan. Lokalerna är iskalla på vintern och vår klass har en utbildad lärare över 55 i engelska. Inga pengar. Borde vi få lov att lida nu, för att skolan ska läggas ner om några år? Större utbud av ungdomsförbund (SSU osv.) Ett ungdomsgym, så att jag kan träna utan muskelknuttar. Ha Ha. Sveg. Säg åt bondtölparna och jägarna att ge fan i vargarna! Göra någonting åt rasismen i skolan! sätta tillbaka buss 45 till Östersund. ta bort alla störda ungar!!! Ta tag i den kollektiva trafiken och lägg fler bussar som går ut till småbyar senare på kvällarna, som man t.ex. hinner umgås me kompisar på andra ställen. Framförallt fler bussar på helgerna!! Nu går det en buss på lördagen och ingen överhuvudtaget på söndagen. Alla har inte föräldrar som jämt kan ställa upp och skjutsa. Ungdomar gör mer än ni tror! Träningshall för Mora IK. Vad ska det här vara bra till? var så god! Var så god! Nu e ni skyldiga mej! Varför plågar ni oss med sånt här??

Varför skriver ni så svåra ord? Varför ställer ni så konstiga och krångliga frågor? Svåra ord hade ni oxå. Hejdå och varsegod! Verkligen mer bussar! Till byarna utanför t.ex. Sollerön på kvällar o nätter! VIKTIGT! Fler fest-tillställningar som Luciafestinatt. vet ej vad jag kan skriva. vet inget speciellt. Vi måste ha en träningshall till Mora IK:s a-lag. vi vill att dalatrafik ska komma tillbaks istället för swebuss. Vi vill ha dalatrafik! Vi vill ha tillbaka Dalatrafik istället för Swebus. VI VILL HA EN SKATEPARK!!!! Våldigt långa frågor! nej inget mer än de som står. Åssa Mora e lame finns bara saker för gamla inge skate på vintern eller not. Äventyrsbad.

Öppna Frågor Gymnasiet

Fritid

Tycker du att det saknas fritidsmöjligheter? Skriv i så fall vilka. (Högst tre exempel)

Aktiviteter ”Fritids aktiviteter riktar sig bara mot vissa grupper. Ingen som jag tillhör. Om man inte tycker om att sporta eller att vara med i kyrkans timme, så är det inte mycket som erbjuds, praktiskt taget ingenting! Det finns ungdomsgårdar men inget att göra på dom när dom väl är öppna. Ett undantag är väl i såfall replokalen på Kåken, det är en bra grej (förutsatt att man kan spela vilket alla inte heller kan, spellektioner är hiskeligt dyra). Men den skulle kunna bli mycket mer tillgänglig och organiserad! Många vet inte ens att den finns eller vart dom ska höra av sig om dom är intresserade. Och det verkar väldigt konstigt att det ska vara det enda som finns för de ungdomar som inte har välbärgade föräldrar, eller?” Biljard (5 st), Skateboard (6 st) skateboard hall som kommunen har lovat i 20år!mvh en arg skejtare! Aktiviteter på kvällar/helger (11 st) Skulle vara bra om de äldre hjälper de unga att roa sig istället för att de ska vara ute på stan på nätterna, Internet-/datacafé (7 st), Jag tycker att det saknas ett Internetkafé där man kan spela olika spel som t.ex. Counter Strike och Quake. Ett stort ett där det går in minst 100 datorer. Disco (3 st), Fester (9 st) Mer stadsfester då det samlas folk, organiserade inte drogfria fester, Uteställen (2 st), Paintball/lazerdoom (6 st), Då jag inte längre dricker alkohol håller jag gärna på med bilar. Ett garage med platser för folk som vill hålla på med fordon skulle vara underbart. Streetrace, Mer saker att göra på kvällarna under helgerna som inte kostar multum, åka skoter, aktiviteter på gångavstånd existerar inte, bungeejumping, grejer att göra! Olika sort aktiviteter (för nybörjare).

Ungdoms-/fritidsgård För äldre (15 st), Fler (10 st) Ungdomens hus (4 st) Ett ungdomens hus. där replokaler, fritidsgård, musikspelningar, teatrar, dans osv. finns under samma tak ! Ordna stora lokaler där ungdomar kan vara på helger, inte Slussen etc. Ungdomskrog-/nattklubb (3 st). Populärare samlingsplatser (möjligtvis kvällsöppna ställen, nattöppet på helger). Festlokaler (5 st) Dansställen där ungdomar kan festa och dansa och ha kul. Finns inget ställe att gå till förutom att dricka sig aspackad på hotellet om helgerna. Jag tycker det finns dåligt med saker att göra i Mora, ingenting för dom som inte är sport intresserade t.ex. så om man inte gillar sport så får man helt enkelt hitta på något själv, och jag tror det är därför det är så mycket fylla och droger här. Fritidslokal med pingisbord tex och olika utflykter som man kan köra samarbete med skolan på helgerna eller på dagarna, tex åka till Sälen och åka skidor eller till Orsa och bowla.!

Sport-/idrottshall Ishall (5 st), Konstgräshall/plan (3 st), X-games hall (3 st) t ex Bmx hall, Friidrottshall, idrotts arenor, sportcenter, äventyrsbad, sporthall.

Idrott Bowling (9 st), Basket (3 st), Volleyboll (3 st), boxnings- thaiboxnings (3 st), sport på icke-seriös nivå, åka skidor, amerikansk fotboll/rugby, backhoppningstorn, ställen där man kan åka inlines eller såna ställen som ger motion o samtidigt är roligt, cross/skotercrossbana, Tjejlager i innebandy och handboll, billigare gym för ungdomar, idrott, en bra judoklubb med någon som kan träna, skrota hockey, borde finnas fler idrotts aktiviteter, bra skidbackar, fler sporter, gym på helger, hockeylag för tjejer, idrotter, bra skidbackar, bra skidbackar, Inomhus fotboll, Mer satsning på fotbollen i Mora !! bättre utbildande tränare och bättre löner till dom så dom vill stanna, olika sporter som man kan börja på fast man är 18 år! och inte behöver vara jätte bra. Träningsgrupper ex. Friskis & svettis (2 st), toka och class är bra men dom kostar så mycket iaf toka,

Kultur Replokal (7 st), Konserter (9 st), Musikcafé/-klubb (5 st), Dans (12 st) Fler danslokaler som vem som helst får använda för t.ex. linedance, Teater/drama (5 st), Keramik (3 st) keramikverkstad öppen för allmänheten, Konst (3 st), Konsert-/kulturhus (2 st), Skrivarkurser, pyssel, det skulle finnas fler kvällsutbildningar för t.ex. sång och musik, aktiviteter som inte kostar, T.ex. att Mora Media Center är nedläggningshotat.

Affärer Spel/elektronik (6 st), Natt-/fler Caféer (8 st) Mysiga caféer där man kanske kan läsa, Musik (2 st), affärer och som inte stänger kl. 18.00, sportbar, klädfaffärer, Staduim, möjlighet att utan att spendera för mycket pengar kunna köpa målar, pyssel och hobby grejer.

Bussar Kväll/nattbussar (7 st) För mig är avsaknaden av linje 70 bussar ett problem, både när det gäller skolan och fritiden. Detta blir problematiskt p.g.a. att jag bor 2 mil ifrån Mora och inte har några möjligheter att t.ex. gå på eventuella träningar och träffa kompisar de flesta dagarna. Det borde gå fler bussar till Orsa Grönklitt!!

Övrigt

Att kunna stanna kvar i skolan och läsa läxor/läsa något språk, politik och livsåskådningsdiskussioner, vara med kompisar där hemma, människor, Inga naturreservat, Det borde vara lättare att få sommarjobb eller annat jobb på vanliga vardagar om man vill, det mesta som finns i sthlm, En fin gaybar, Det är bra som det är, Efter som att man bor i en så pass liten by finns det knappt någonting att göra, förutom Grönklitt. När ja e hemma i Särna åker vi skoter å jagar, Glöm det! Jag vägrar! Hehehe... har inte tid till det jag håller på med, Inget jag kan komma på nu. Ja, det gör det. Jag vet inte! Jag vet inte, jag är en datanörd så jag föredrar att sitta hemma själv vid datorn och vara med mina kompisar, jobb, Längre helger, Mindre läxor!! Många, nej det tycker jag inte att det gör eftersom jag ändå har fullt upp med träning på kvällarna och för det mesta på helgerna. NEJ jag tycker att det är bra!! Sluta tidigare från skolan och ha fler bussar så man slipper vänta så länge. Slutar skolan sent, sen när man kommer hem med bussen är det dags för läxor. Hinner inte med så mycket annat, SNÖ skitkineser som gör att vi inte får snö, mer pengar till unga! Vissa saker som man vill göra finns inte i området där jag bor, utan man måste åka ganska långt bort vilket inte är så bekvämt.

Tycker du att det saknas ställen att vara på för dig och dina kompisar?

Skriv i så fall vilka

Ja (15) Nej (12) Vet ej (3)

ungdomsgårdar för gymnasiet (14) bättre ungdomsgård (7) det skulle finnas någon ungdomsgård. jag vet ingen här i Mora. jag tycker det borde finnas typ en klubb för oss 16 år å uppåt slipper man vara ute på stan å drälla . Jag säger inte att jag gör det men jag känner mycket folk som inte gör annat än hänger på stan . Skaffa oss en klubb lr nått. Ungdomsgård där de kanske är åldersgräns, man går ju

inte till Slussen för där är det ju bara småbarn. Samlingsplats, som sagt. De nuvarande ungdomsgårdarna, fritidsgårdarna räcker inte till och deras regler håller inte för dagens ungdom. Det saknas ställen som man kan hänga på sent, eller... det finns Kåken, men den ligger långt bort om man bor på andra sidan stan...

Café 3 Internet (8) (gamer 2) kvällarna/nätter (14) café på kvällen tycker jag att det borde finnas. Oftast har man inte tid att träffas innan sex! Mysiga Caféeer

Diskon (4) eller liknande för ungdomar under 18 år.

Sporthall (3) biljard/bowling hall (4) förenings lokal (2) Judo-lokal. (den tidigare la precis ner...) Bmx/skate hall/park (5) Snookerklubbar Replokal (3) Sportbar (2)

Krogar/nattklubbar/pubar (8) Flera krogar som har 18års ålder. någon mer krog som är lite inriktad för dom yngre Över hela landet stämmer detta in på oxå. Fest (2) stor lokaler på helger ex. fest lokaler. Det borde finnas ordnade fester på ex. hotell m.m. Gymnasiefester. Typ som Wasa men med lägre åldersgräns, Billiga aktiviteter för ungdomar och unga vuxna, det finns inte så många ställen för 18 åringar, Det gör det säkert men jag kommer inte på något. det kostar oftast för mycket att göra någonting med sina kompisar, det saknas allt det finns nästan inget att gör för dom som inte är intresserad av en idrott!! det skulle finnas ställen dit man kunde gå sätta sig å få hjälp med pluggandet på kvällstid. eller där man kan sätta sig och måla, något så man får jobba med händerna, Det borde finnas fler arrangerade aktiviteter utomhus.. frågan är...vilka ställen finns det? jag vet inte var man kan vara! inget kommunen kan fixa. det finns för lite ställen att roa sig på.. Det borde finnas mer shopping, tex nöjessaker! Ja, men jag vägrar säga nånting om det. jag brukar inte träffa mina kompisar så mycket, för att jag har inte tid och att jag har inte så många kompisar kvar, de har åkt till andra ställen. Spelhall. Lanhallar. Mer aktiviteter i Noret och i Färnäs., nu finns det bara ställen att äta sej feta på där. det var kul när det fanns tennis planer i Noret, men nu har ni ju gjort parkerings platser där , så nu måste man väckeligen åka till Mora om man ska få röra på sej, vilket jag tycker är synd. Mer bänkar under tak!!!! Musiklokaler Uteställen. nått som ungdomar kan roa sig med. paintball anläggning. Parker. saknas kulturellerade ställen. saknas ställen där de finns nåt roligt att göra!! Som sagt så finns det ingenstans att vara, utan det blir att gå ut och festa. Nu när man är 18 kan man ju gå på krogen men jag vet att när jag var 14 så ville jag gå någonstans men det fanns inget av intresse. Affärer. spybar, coffeshop (alå Hollandstyel) billigt systembolag.

Inflytande

Vad vill du påverka?

Trafik/miljö Fler-bättre bussar (7 st), Kollektivtrafik (10 st), Busstider (5 st). Kvälls- helgbussar (6 st), Miljö (10 st). Rovdjurspolitik (5 st), Omställning till ett samhälle utan fossila bränslen. Mer arbete för en hållbar framtid med ett mer miljövänligt samhälle. Mer parker inom kommunen. Projektet: Tre Toppar. Jag undrar ibland vad de som planerar tiderna röker på. Jag som bor i Orsa har ingen möjlighet att ta mig hem från Mora om det är senare på kvällen! Asfaltera cykelvägen från Vattnäs till Noret, cykelbanor, bättre trafikljus skulle vara bra vid övergångsställen.

Arbete/bostad Boende för ungdomar (4 st). Arbeten för unga (12 st), "Extraknäck" (2 st), Företagssituationen det måste bli fler, invånarna måste börja handla mer lokalt. Löner.

Aktiviteter (10 st) Fritidsaktiviteter så man kan minska alkohol och droger bland ungdomar. Fritidsverksamhet och information om det. Ungdomsgård (8 st), Att ungdomarna ska ha någonstans att vara, oftast står 13-15 åringar ute vid Centralkiosken och dricker öl, tror det beror på att det inte finns så mycket annat att göra här. Skatehall/-park (3 st). fler replokaler, Mer musik, skaffa fler lokaler man ska hyra, t.ex. replokaler, Få fler att börja med aktiviteter, eftersom att jag är ungdom

så vill jag väl mest påverka frågor som rör oss, att det finns tillräckligt att göra på fritiden, Internetcaféer, inte så mycket egentligen men vart bidragspengar och liknande ska läggas, snookerlokal, saker som rör barn unga och djur, ungdomars levande, typ bygga lite mer saker för ungdomar, vad man kan göra för oss ungdomar, arrangemang,

Skola (29 st), Skolmaten (11 st), Skolmiljön (5 st) satsa pengar på arbetsmiljön så att eleverna trivs bättre och kan koncentrera sig mer. Jämställdhet (3 st), göra grundskolans läromedel bättre (2 st), mobbing på högstadiet, fördomsspridande lärare, att man ska få den hjälp i skolan som man behöver (2 st), bättre schema utbildning, att eleverna skall få frihet att bestämma saker och ting, optimera gymnasiets kvalitet, fler lärare och stödlärare. Jag vill påverka det dåliga systemet med bidrag för de elever som vill plugga på annan ort, mer pengar till idrottsgymnasier, studiebidragen, fler och bra utbildade lärare, ingen lyssnar på elevrådet, läxor, införa feministiskt självförsvar.

Idrott/föreningsliv Idrotts frågor (4 st). Pengar till idrotten (2 st). Fler idrottsanläggningar (2 st). Nytt badhus (2 st), fotbollsplaner, jag vill ha en Boxnings Klubb, påverka fotbollen så att man inte behöver flytta härifrån för att bli någonting, konstgräsplanen på Prästholmen, pengar till att rusta upp en hockey rink i Hånåkni, sportaktiviteter, frågor som rör föreningslivet.

Övrigt Allt/det mesta (16 st), Inget (2 st), Vet ej (6 st), Ungdomar (13 st), Jämställdhet (2 st), Invandring (2 st) Jag vill att kommun ska bygga ett ställe där muslimer kan be alltså en moské. Droger/kriminalitet (4 st) På nationell nivå narkotikapolitik. Polis (3 st) En patrullerande polis. Sjukvård (6 st), Äldrevård (4 st) dom som jobbar med äldre ska få bättre betalt. Ekonomi (9 st), Att det borgerliga styret i Mora kommun satsar mycket pengar på flygplats och ett dåligt hockeylag samtidigt som skolorna förfaller. Allt negativt som kommunen har gjort t.ex. det nya torget (= bortslösade pengar). Jag vill få folk att se att Mora inte är någon drömstad och att det faktiskt är 12-13 åringar som super sig fulla varje helg. Att soc inte gör det dom ska för att det inte finns pengar till det och att för elever som gått ut gymnasiet finns inga arbetsmöjligheter. Om man kanske förstå detta kanske man kan göra en ändring, nu innan det har gått för långt. Att ungdomar ska få medverka i kommunens styrelse och säga vad de tycker om framtiden för ungdomarna är framtiden! Kommunen lägger ut för lite pengar på ungdomarna och aktiviteter i kommunen, det är ren bullshit att det inte finns pengar för det finns det om dom har råd att fixa ett torg mitt i Mora. Vi behöver fler arbeten i Orsa, vilket fler affärer säkerligen skulle kunna leda till. Sätta upp ljus och ha öppet vid gångvägar så att kvinnor känner sig tryggare på kvällar när dom går hem. Det är vi, som ungdomar, som är dem som egentligen vet vad och hur vi vill göra. Därför borde vi få vara med och bestämma, vad som byggs och satsas på! Främlingsfientlighet, fördomar, alla frågor jag har kunskap om och insikt i, allmänna frågor, alla vill väl göra sin röst hörd, bajs, din mamma, diverse aspekter som rör mig direkt eller indirekt, samhällservice, allmän välfärd i kommunen, hur det ser ut i staden, vilka affärer som borde finnas, privat, saker som rör/berör mig själv lite grann, byn, hjälpen till dom som har det svårt, typ vilka affärer och fik som finns längs gågatan, ungdomars framtidsmöjligheter i Mora kommun, vad som kan vara bra att finnas och inte finnas, vad som ska byggas, vad som ska ske och vad som kan förändras, viktiga beslut. Öh, kan inte komma på någonting så här på rak arm, måste tänka och jag har inte tid att göra det nu.

Finns det, utöver de frågor som du nu har svarat på, något mer som din kommun borde veta för att kunna göra kommunen till en bättre plats att leva i?
Skriv fritt men kortfattat.

Alla ska ha likaberättigade för män kvinnor - vuxna o barn, Annordna nyktra danser på helger i Mora, Billigare BENSIN!! Billigare busskort! Bort med kriminalitet och narkomaner i huvudsak. Ni ser dem kanske inte, men slöddret finns överallt. Allt fler använder det och görs ingenting snart kommer dessa också att bli "framtidens kriminellai Orsa". Bränn skiten. Vi flyttar härifrån istället, där det finns möjlighet till att träna judo eller boxning på fritiden, eller åka buss efter klockan sex. En plats där man slipper åka till orsa för att bowla. Bygga paintball anläggningar. Militära undomskurser. Bättre kollektivtrafik, Bättre handikappanpassning. Bättre förvaring av kläder i skolan. Helt värdelöst att försöka ta sig fram med rullstol i affärer. Och bussar och tåg kommer man inte upp på. Och inte av heller. Bättre skolmat, Bättre vägar och mer för dataintresserade och elektronikintresserade, Den borde ta till sig ungdomarnas röster mera. återinföra nattvandrarerna. och sedan ge dem bidrag! det borde vara bättre busstider. det här va assstråkigt, och nu har jag fördrivit 1 timme på att svara på frågor som inte gynnar mig alls!! din mamma, drygt, där man kan spela fotboll! En hall där man kan åka skate board hade gjort denna kommun så mycket bättre, erbjuda mer jobb, fiskarnas, Fixa ett internet café som vi gamers kan sitta och spela på!! Fixa hockey rinkens i hånåkn. Med tanke på hur mkt den används så skulle de inte vara nå problem att fixa det. fixa lättare jobb till unga och fler bostäder. fixa någonting som ungdomar kan göra. Fler nattklubbar för 18-25 åringar, Fler saker att göra för ungdomarna, Fritidsgårdarna lockar bara dit barn med problem och störningar! Ungdomspsykiatri hade varit en bättre satsning! På detta vis får vi bort alla idioter och pundare från Mora. få orsa kommun upp på fötter igen, den håller på att falla isär det är ju nästan helt öde. de flesta unga dricker och är ute och bara driver. Arbeten, vill att kommunen ska bli en bättre plats. de kan väl försöka få dit fler butiker som kanske kan locka folk från mora att komma och handla och så vidare. En grej jag har hört är att H&M ville komma till orsa men orsa kommun ville inte för att de kunde konkurrera ut de andra butikerna. Men kolla nu det finns ju inga butiker i orsa, man måste ju åka till mora för att handla. Tänk om H&M hade kommit till orsa! Tänk på det! Förbättra lokaltrafiken till byarna runt Mora! Förbättra konstgräs planen på prästholmen. förbättring av kollektivtrafiken vore bra för många unga. Satsa mer på skolorna. Ge mer möjligheter till ungdomar, göra den större ta hit mer människor och att den ska sluta vara så jävla tråkig, Ha inte Sveriges högsta kostnader för att bo i kommunen! Tro inte att Mora Ik är så himla bra, Vasaloppet drar otroligt mycket mer folk. Hej då! Högre utbildning. Hårdare tag mot mobbare! Hälsa! Högre utbildningar och arbetsmöjligheter inom kommunen. ja att lyssna mer på unga! jadu jag vet inte, Jag har ingen anning vad jag ska bli efter högskolan. Jag tycker att detta var ett bra test!! jag tycker att mora kommun är bra men att alla tanter & farbördar är så jävla griniga. Jag tycker att när man har gått ut en yrkeslinje ska man få en verktygssats+ kläder, Jag vet i vilket land jag hör hemma i, och det är inte i detta land jag är född i. Jag är jävligt bra. jag är uppvuxen där ALLT fanns på gångavstånd, nu finns inte äns snabbmat på cykelavstånd. altså, mer storstad och mindre landsbygd, japp, mer sprit till folket, Jobba för ungdomarna!!!!!! kanske lite mer amatör sport- föreningar som alla skulle kunna delta i, även dem som inte är vinst inriktade så att säga --) Kollektivtrafiken, och cykelvägar från vattnäs till mora. Kommer inte på något nu. kommunen sugeR!! fan! kunna nå ut bättre till ungdomarna och då få deras åsikter om samhället för att kunna utvecklas till det bättre. Lyssna på ungdomarna, se att det inte kan fortsätta på samma sätt som det är nu! Låt oss leva liberalt! låta oss köra tvånudd inomhus i ishallen, är så kallt ute! Maten i skolan smakar skit!! Mer aktiviteter på helgerna. Mer hundmat åt folket! Mer offentlig information om saker som händer, om idrottsföreningar. Mer snö. Mer ungdoms saker som musik evengemang osv, mer/större krogar större bolag så de inte tar så lång tid, mera affärer mer saker att göra på fritiden konstgräshall !! Mindre krav från skolan. För mycker läxor, prov och krav som gör att man har mycket lite fritid. Blir väldigt stressiga veckor när man ska kombinera allt plugg med sport. Man är sällan fri från skolan även när den har slutat. Mora kommun borde skaffa ett internetkafé där ungdomar kan spela datorspel så som Counter Strike och Quake. De borde även skaffa en Musikaffär och en Spel/Teknikaffär ungefär som Webhallen. Musikaffär. Mycket, Måla om entré skylten som sitter nedanför slipstenen. Istället för den svarta texten ska texten vara vit och bakgrunden vinröd.

Nattbussar, replokaler! nej allt är bra. Älvdalen är KUNG, Om någon ungdom har något att säga till om, så lyssna mer på dom! Orsa behöver fler affärer, större alternativ skolgång och en finare miljö. Orsa är bäst! Psykisk hälsa och människors situation i t.ex. arbetslivet och skolan är viktigare än rondeller, Hagström och porfyr. Riv eller rusta upp Orsa Hotell! satsa lite mera pengar på yrkeslinjer på skolorna tex. så att alla som går en yrkes linje kan få ut en komplett verktygs sats+ klädsel! Satsa mer på miljön, bättre cykelvägar, satsa mer på idrottsanläggningar m.m. Satsa mer på idrottsverksamhet inte en massa jävla kultur och musik!.. Det är alldeles för mycket sånt i Orsa. TYVÄRR, Satsa pengar på ett nytt kulturhus!" satsa mer på fotbollen !! satsa mer på idrott, skaffa bättre klädaffärer och ett datacafé !! och större idrottshallar, SKAFFA SKATEBOARD PARK!! Skaffa en snookerlokal, skaffa skejt hall och inte bara slösa pengar på hockey/innebandy, Skaffa snookerbord till vår skola. Skicka ut frågor oftare! Slipper man lektionerna, Skicka ut sådana brev lite oftare, Skolmaten är akut dålig, sluta med såna här skit jobbiga enkäter!! BYGG NYTT OCH ATTRAKTIVT, Stoppa mobbning, alkoholpåverkade chaufförer, underåriga som kör bil och slagsmål. Staty på Pavel Brendl, sänka skatten !! och lägga pengarna på något vettigt, inte massa trafik hinder. ta tag i allt knark som finns. utför mina behov! Tipsa om kommunen lite mer och locka folk med olika saker! utveckla staden genom nya bostäder osv ! siljan finns här med kanon fina lägen, utnyttja det! Vill ha mera snö!Va inte snåla på sånt som gynnar ungdomar, å fixa billiga bostäder inte sånt skit som ligger i miljonklassen. ingen har råd med det ändå.. Va lite bättre på allt.

